

<u>AIKUISTEN HTA-luokitustaulukko</u>	<u>Hätätilanne - 112</u>	<u>Hoidetaan päivystyksenä</u>	<u>Hoidetaan päivystyksenä 24 tunnin sisällä, mutta ei yöllä</u>	<u>Virka-aikana 2-3 vrk kuluessa</u>	<u>Kiireetön ajanvaraus</u>	<u>Puhelinneuvonta - Omahoito / Digitaaliset palvelut</u>	<u>Selvitä</u>
A Yleiset ja epämääräiset							
Allergia/allerginen reaktio	Anafylaktinen reaktio, ei hereillä, yleistila romahtanut; Hengenahdistus, ei jaksa puhua lauseita; Äänen muodostamisen vaikeus; Kurkunpään turvotus, käheys, vinkuva hengitys, yskänpuuskat; Turvotus kaulalla tai suun alueella; Tiedossa oleva voimakas allergia, aiemmin sairastettu anafylaktinen reaktio; Käyttänyt adrenaliinia;	Turvotus kasvoilla; Tykyttely/ rytmihäiriötuntemus; Pahoinvointi / oksentelu; Äkillinen ihoreaktio, vaikea kutina, laaja-alainen rakkulointi; Laaja ihoreaktio, allergialääkettä kokeiltu -> ei apua;	Laajat iho-oireet/ihottuma; Kuumotus, punoitus, pistely; Silmäluomien vaikea turvotus; Paikallinen tai lievempi ihoreaktio, urtikaria / nokkosrokko, allergialääkettä kokeiltu -> ei apua;	Lievä kutina, rakkulointi, paikallinen ihoreaktio/turvotus; Ihoreaktio, allergialääkettä kokeiltu -> ei apua; Silmien vetistys/rähminen; Ohimenevät ja uusiutuvat oireet (yt hyvä); Allergialääkkeiden reseptien uusiminen, entisten lääkkeiden teho riittämätön; Silmäluomien lievä turvotus;	Epäily työperäisyydestä; Vesinuha; Ohimenevät ja uusiutuvat oireet, joista ei haittaa (yt hyvä);	reseptien uusiminen omakannan kautta, käsikauppalääkkeiden käyttö - ohjaus apteekista	Onko kyseessä äkillinen reaktio vai pitkän ajan oireilu?; Oireiden kesto ja eteneminen?; Hengittäkö normaalisti?; Miten potilas puhuu?; Kuuluuko ylimääräisiä ääniä hengittäessä?; Onko nielen turvotusta tai puutumista suun alueella? ; Yleistila?; Aiemmin samanalaista?; Muut oireet? (ihottuma, kutina) ; Allergiat, perussairaudet?; Adrenaliinin/allergialääkkeen käyttö?; Tietääkö mistä reaktio johtuu? (uudet lääkkeet/ruoka/ampiaisen tai hyönteisen pistoksia?; Onko kuumetta?;
Fysikaalisen tekijän haittavaikutus: Lämpö HUOM! Ks. Myös Palovammat (S iho)	Vaikeat, laajat ja syvät palovammat; Epäily palokaasujen hengittämisestä + pienetkin hengitysoireet; Tajunnantason lasku; Kova, sietämätön kipu;	Yli kämmenen kokoinen vamma (>1% haavanhoitoa vaativat); Kasvojen/kämmenen alueen palovammat; jalkapohja?	Vanha palovamma, joka tarvitsee haavanhoitoa;				Ikä; Miten altistunut; Oireet/vaiva; Perussairaudet/lääkitys/allergiat; Mikä kohta vammautunut; Vamman laajuus ja syvyys; Kivun voimakkuus (VAS-asteikko); EA-toimenpiteet; Palokaasuvamman mahdollisuus; Mustisäntö: Kämmen 1%, pää 9%, yläraaja 9%, ylävartalo 36%, alaraaja 18%;
Fysikaalisen tekijän haittavaikutus: Kylmä	Hukkunut; Hypotermia, ydinlämpö <32 C; Tajunnantason häiriö;	Kylmettyminen, ydinlämpö 33-35 C; Tunto/lämpö/ihon väri ei ole palautunut tunnissa; Rakkuloita; Laaja paleltumavamma (esim. iso osa raajasta);	Lievä paikallinen paleltumavamma;			Pienet ja lievät paleltumavammat -> kotihoito-ohjeet: Paleltumavammoissa hidas lämmitys, älä hiero;	Ikä; Miten altistunut; Oireet/vaiva; Perussairaudet/lääkitys/allergiat; Mikä kohta vammautunut; Vamman laajuus ja syvyys; Kivun voimakkuus (VAS-asteikko); EA-toimenpiteet; Altistusaika; Potilaan lämpötila; Paleltumisen sijainti/laatu/syvyys; Yleisvointi;
Fysikaalisen tekijän haittavaikutus: Aurinko HUOM! Ks. Myös Palovammat (S iho)		Heikko yleisvointi; Voimakkaat yleisoireet;				Päänsärky, ärtymys, pahoinvointi, huimaus; Ohjeista siirtymään viileään paikkaan, lepäämään ja nauttimaan nestettä; Tarvittaessa kipulääkettä;	Ikä; Miten altistunut; Oireet/vaiva; Perussairaudet/lääkitys/allergiat; Mikä kohta vammautunut; Vamman laajuus ja syvyys; Kivun voimakkuus (VAS-asteikko); EA-toimenpiteet;
Fysikaalisen tekijän haittavaikutus: Sähkö HUOM! Ks. Myös Palovammat (S iho)	Suurjännite; Rytmihäiriöt; Tajunnan häiriö; Salaman isku; Palovamma; Sähköiskun jälkeinen oire;	Palovammat; Kaikki sähkötapaturmat vaikka potilas olisi oireeton;					Ikä; Miten altistunut; Oireet/vaiva; Perussairaudet/lääkitys/allergiat; Mikä kohta vammautunut; Vamman laajuus ja syvyys; Kivun voimakkuus (VAS-asteikko); EA-toimenpiteet; Milloin tapahtunut (oireita voi ilmetä usean vuorokauden jälkeenkin);
Fysikaalisen tekijän haittavaikutus: Paine	Laitesukelluksen jälkeen ilmenevät näköhäiriöt ja halvausoireet;	Laitesukelluksen jälkeen ilmenevät dekompressio-oireet: Raajan tai raajojen kihelmöinti, ihon pistely, epämääräiset (sojen) nivelten kivut, ihon marmorointi (huom. alentunut yleistila jos sepsis taustalla) ja väsymys;				Lentämiseen liittyvä tavanomainen korvakipu;	Sukellusanamneesi; Ikä; Miten altistunut; Oireet/vaiva; Perussairaudet/lääkitys/allergiat; Mikä kohta vammautunut; Vamman laajuus ja syvyys; Kivun voimakkuus (VAS-asteikko); EA-toimenpiteet;

Kemikaalialtistus	Silmävammat; Laajat kemialliset palovammat; Ahtautunut hengitystie; Kouristaa; Sokki; Kasvojen turvotus; Rytmihäiriö; Korkean riskin kemikaali; Kontaminoitunut potilas;	Kemialliset palovammat (Myrkytystietokeskus);				Lievä kipu/oire (Myrkytystietokeskus);	
Myrkytys lääkkeistä tai muista kuin päihdeaineista	Tajuton tai tajunnanmenetyks taustalla; Yleistilan romahdus; Kouristaa tai muita vakavia yleisoireita; Hypoglykemian vaara; Sekamyrkytys; Suun kautta nautitut kemikaaliset aineet; Sekavuus, levottomuus; Vaarallinen määrä lääkkeitä tai myrkyä; Itsemurhalkeinen; Vakavia somaattisia tai psyykoottisia oireita; Naloxonin tai Flumatseniilin tarve;	Epäselvä tilanne; Epämääräiset oireet; Uusiutumisen uhka;		Lääkkeiden käytön hallitsemattomuus;		Ei vakavia oireita; Ei vaarallisia aineita tai määrää (konsultaatio?); Lievä kotilääkkeiden väärinannostelu;	Ikä; Perussairaudet/Lääkitys/Allergiat; Yleistila; Myrkytyksen aiheuttaja/määrä; Nauttimisen ajankohta; Vahinko vai tahallinen; Onko saanut lääkkeitä?; Myrkytystietokeskus!!; HUOM lastensuojelu/sosiaalihuolto ilmoitus;
Äkillinen sekavuus	Akuutti sekavuus, johon liittyy perustoimintojen häiriö tai jokin neurologinen oire; Matala verensokeri; Ohi mennyt tajunnan menetys; Keskushermoston infektioepäily (esim. niskajäykkyys, iho-oireita, päänsärky); Trauma (pään vamma, sekavuus kehittynyt viiveellään); Myrkytys/yläannosepäily; Potilas ei suostu hoitoon (virka-avun tarve); Väkivallan uhka; Itsetuhoisuus; Delirium-epäily;	Äkillisesti alkanut muistihäiriö ilman neurologisia tai verenkiertohäiriön oireita; Immunosuppressio (infektoriski); Hematologinen sairaus; Akutisoitunut psyyk.sairaus/Psykoosi;	Sekavuus ilman neurologisia oireita ja hemodynaamiikka normaali; Ulkomaanmatka taustalla; Sekavuus, johon liittyy infektio; Lääkemuutoksista johtuva sekavuus;	Kroonisen kivun paheneminen; Sekavuustila helpottanut, tarve lisäselvityksille;	Pitkäaikainen sekavuus; Pitkään jatkunut oireilu;	Hoivakodissa asuvan henkilön sekavuudesta lääkärin konsultaatio (vältetään turhia siirtoja päivystykseen); https://www.kaypahoito.fi/hoi50106 (silmiä ja nuha-oireet, kotilääkitys);	Pääasiallinen oire/vaiva?; Kuinka nopeasti oirekuva kehittynyt?; Onko vastaavaa oiretta ollut aiemmin?; Ikä, perussairaudet ja lääkitys?; Uusia lääkityksiä? Monilääkitys?; Selviytykö normaaleista päivittäisistä toiminnoista?; Asuuko yksin vai palveluyksikössä?; Infektiomerkkejä?; Tajunnantason muutoksia?; Mielialaongelmia tai ahdistuneisuutta?; Altistavia tekijöitä, pähteitä tai vammaa?; Fyysinen, psyykinen, unen puute?;
Syöpätaudit	Kuume, yleistilan lasku, aktiivihoidot menossa;	Kuume, yleistilan lasku, aktiivihoidot menossa, pystyy hakeutumaan itse hoitoon; Riittämätön kipulääkitys;	Kotona ilmenneet sivuvaikutukset syöpähoidoista, yt hyvä tai kohtalainen (ensisijaisesti yhteys hoitavaan yksikköön);	riittämätön kivun hoito (ei akuutisti muuttunut kipu)?	Työkyvyn arviot syöpäpotilaalla;	Tarve osastohoitoon saattohoitopotilaalla (soita koithoitoo-osastolle); Riittämätön kipulääkitys; Saattohoitopotilaan kotikuolema (omat ohjeet?);	Hoitosuunnitelma?; Hoitotahto?;
Toimenpiteen tai hoidon jälkeinen komplikaatio	Välittömien henkeä pelastavien toimenpiteiden tarve; Vakava peruselintoiminnan tai tajunnantason häiriö; Sydänleikkauksen jälkeinen lämpöily ja hengenahdistus (esim. PPS-epäily); Yleistila romahtanut; Hengitysvaikeus; Rintakipu; Verenvuoto, etenkin nielutoimenpiteiden jälkeen; Vakavat leikkauksen jälkeiset komplikaatiot; Sietämätön kipu, joka ei hallinnassa;	Tonsillektomian jälkivuoto; Nenäleikkauksen jälkeiset nenäverenvuodot; Koronaariongelman tms. jälkeiset vuoto-ongelmat; Tahdistimenlaiton jälkeiset ongelmat; Äkillisesti alkanut toimenpiteen jälkeinen oire; Silmäkipu ja näkö huonontunut (<2vko leikattu silmä);	Oirekuva, johon ei liity peruselintoiminnan häiriötä tai muita riskioireita; KNK-leikkauksen jälkeiset infektiot (kuumeen nousu/märkäisyys ad 2vko leikkauksen jälkeen); Plastiikkakirurgisen haavan komplikaatiot; Tekonivelinfektiot; Verisuonikirurgisen leikkaushaavan komplikaatiot; Operoidun vamman postoperatiiviset ongelmat; Postpunktionaaliset päänsärky >3vrk; Pinnallisesti auennut vuotava/tulehtunut leikkaushaava (<2vko); Seroomapunktiot, hyväkuntoinen potilas; Lääkeinjektoiden jälkeiset ongelmat (kipulääkkeestä ei apua);	Ei välitöntä hoitoa vaativa oire, yt hyvä; Leikkauksen jälkeiset lievät <2vko komplikaatiot; Pinnallinen auennut leikkaushaava, ei vuotoa tai tulehdusta;		Lääkeinjektoiden jälkeiset ongelmat (kipulääkitys);	Pääasiallinen oire/vamma?; Milloin oireet alkanut?; Mihin toimenpiteeseen oire/komplikaatio liittyy?; Milloin toimenpide tehty?; Vastaavaa oiretta aiemmin?; Onko oiretta hoidettu kotona?; Millainen Yleisvointi?; Perussairaudet ja lääkitys?; Allergiat?; Ikä?;

Vammapotilas	Suurienerginen/monivamma; Välitön avuntarve; Peruselintoimintojen tai tajunnantason häiriö; Yleistilan romahdus; Neurologinen oire; Murtuma, jossa virheasento tai avomurtuma; Kemikaalionnettomuus; <1vko vanha oireinen päänvamma; Pudonnut vähintään 3 metriä; Ajoneuvon nopeus ollut vähintään 60km/h, vaikka olisi oireeton; Epäily sairaskohtauksesta onnettomuuden aiheuttajana;	Pään alueen vammat; Epäily murtumasta; Lisääntynyt päänsärky; Vammat jossa turvotusta; Epäselvät tapahtumatiedot; Ohimennyt tajuttomuus; Tapaturman jälkeinen vatsa- tai rintakehän alueen kipu ja vakaa hemodynaamiikka; Pinnallinen terävä vamma; Trauman jälkeinen verivirtsaisuus; Pieni vammaenergia ja vakaa hemodynaamiikka; Kävelevä kyväkuntoinen kolaripotilas (vammojen tarkistus); Pahoinpitely; Kommootiopotilas; Hammias irti (ja tallessa); Kasvovamma ja näkö huonontunut; Työpän tapaturman jäkeinen kipu rinnassa/kyljessä/vatsassa, yt hyvä;	Aikaisempi (<1vko) kolari, jonka jälkeen lievään tutkimaton ja diagnosoimaton niska/hartia särky; Tarve tarkistukseen vakuutuksen vuoksi; Pienet ruhjeet ja lieväoireiset vammat; >24h vanhat vammat;	Tukittu kolaripotilas, lievä vamma (ei merkkejä uhkaavasta tilanteesta, ei vaadi hoitoa), vaiva jatkuu; Trauman jälkeen pitkäkestoinen (2>vko) päänsärky ilman oksentelua; Venähdys, ei murtumaepäilyä (sairasloman tarvitsijat); Koulu- ja työtapaturma, sairasloman tarvitsijat; Matalaenerginen vamma ja vammasta >3vrk aikaa, kipu ainoa oire;	Työtä haittaavat vammojen jälkioireet;	Selvitä vakuutusyhtiö ja miten tapaturmailmoitus tehdään; Venähdys, ei murtumaepäilyä (sairasloman tarvitsijat);	Mitä on tapahtunut? (esim. vammamekanismi, vauhti, putoamiskorkeus, millainen ajoneuvo, mitkä turvavälineet käytössä, onko esim kypärä rikkoutunut); Millaisia oireita/vammoja?; Tapahtuma-aika ja -paikka; Ikä ja perussairaudet, allergiat; Onko vielä vaaraa; Yleiskunto ennen tapaturmaa; Päihteiden vaikutus; Onko ensihoito arvioinut tapahtumapaikalla; Millainen yleisointi?;
Verenhennushoito	Voimakas vatsakipu; Yleisyttilan romahdus; Verenvuoto ei tyrehdy; Pään vamman jälkeen tajunnantason lasku;	Mustat ulosteet; Tiikka verenvuoto, joka ei tyrehdy;	Laajat itseksien ilmaantuneet mustelmat (kämmen kokoiset);		Toistuvat lievät nenäverenvuodot, jatkuvasti pieniä mustelmia	Lääke jäänyt ottamatta (ei yleensä korvata yksittäistä annosta. Otetaan seuraava annos normaalisti. Kts lääkekohtainen ohje lääketietokannasta); INR ei ole hoitoalueella (aluekohtaisesti, lääkärin konsultaatio?); Potilas tulossa toimenpiteeseen ja epäselvyys verenhennushoidon kanssa. Toimenpideyksikön ohjeiden mukainen toiminta. Onko potilastietojärjestelmään kirjattu ohjeistus. Yleiset ohjeet terveysportti, lääkärin tietokanta "varfariini hoito".;	Ikä; Perussairaudet; Mikä lääke kyseessä; Milloin lääkitys aloitettu; Mikä on lääkkeen käyttötähtöisyys; Minkälaisia ongelmia lääke aiheuttaa;
Vierasesine	Hengitystie, hengitysvaikeus; Ruokatorvessa, nielemisvaikeuksia; Peruselintoiminnan häiriö; Henkeä uhkaava verenvuoto; Sokki; Lävistävä silmävamma; Niellyt pariston; Terävä, syövyttävä tai tukkiva vierasesine keuhkoissa tai ruokatorvessa;	Hengitystie; Ruokatorvi; Sietämättömät kivut; Niellyt useamman magneetin; Merkittävä vammamekanismi; Pinnalliset vierasesineet (lasinsirut, koukut yms.); Paristo juutunut nenään/ruokatorveen; Kipu kaulan korkeudella, nielemisvaikeus tai kuolaaminen ja epäily vierasesineestä)	Rektum; Vagina; Virtsarakko; Korva; Nenä; Silmän sidekalvon punoitus; Epäselvät tapahtumatiedot ; (harkinnan mukaan, esim. ruoto, ei hengitysvaikeutta, yt hyvä); Paikallinen tulehdusreaktio;	Oire kestänyt yli 24h;		Pieni, vaaraton vatsalaukkuun joutunut vierasesine (kulkeutuu normaalisti läpi ongelmitta); Ihossa kiinni olleen vierasesineen (esim tikku, ongenkoukku vedetty kotona pois) tetanus/antibiotti; Paikallinen tulehdusreaktio;	Millainen vierasesine?; Missä?; Milloin on tapahtunut?; Minkälaisia oireita?; Yleisointi; Epäily myrkyllisen vierasesineen nielemisestä (Myrkytystietokeskus); Perussairaudet; Verenhennuslääkitys; Rokotussuoja? Tarvittaessa Tetanus (voidaan hoitaa 1-3vrk sisällä);
D Ruoansulatus							
Kasvovamma, hammastapaturma	Laaja vamma kasvojen ja leukojen alueella; Monivammat; Peruselintoimintojen vakava häiriö tai epäily sellaisen kehittymisestä, tajunnantason häiriö; Tapaturma, jonka yhteydessä verenvuoto; Voimakas kipu, kouristaa; Väkivallan uhka, perheväkivalta; Tuore pahoinpitely;	Kasvovammat; Hammastapaturmat, joiden hoitaminen vasta aamulla huonontaa hampaan ennustetta: esim. hammas siirtynyt tai poissa kuopastaan ja/tai hampaiden yhteenpureminen ei onnistu; Tapaturma, jonka yhteydessä suun avausrajoitus alle 2 sormen leveyttä etuhampaiden välissä; Verenvuototaipumus (antikoagulanttia käyttävät, hemofiapotilaat); Amnesia (muistiaukko); Päihtynyt potilas; Pahoinvointi, poikkeava väsymys; Ei mahdollisuutta kotiseurantaan;	Pahoinpitelyvammojen arviointi; Laajasti lohjennut tai paikaltaan siirtynyt hammasvamma;	Pahoinpitelyn jälkeisten oireiden arvio ja hoito, kun ei akuuttia muutosta voimissa;		Ensiapuohjeet oireisiin; Poliisi hoitaa tapauksen tutkimisen, terveydenhuollossa tehdään vammojen arvio ja annetaan asianmukainen hoito; Yhteys sosiaalipäivystykseen kriisin hoitoa varten; Lastensuojeluun yhteys jos lapsia tilanteessa; Vanhusten suojeluilmoitus sosiaalipäivystykseen;	Mitä on tapahtunut?; Onko tilanne jo ohi vai onko edelleen väkivallan uhkaa?; Onko ollut lapsia mukana tilanteessa?; Uhrin oireet: tajunnantaso, tajuttomuus, muistiaukko, orientaatio, neurologiset löydökset; Tapaturmassa vammautuneen alueen lokalisatio?; Potilaan ikä; Alueen liikkuvuus rajoittunut?; Hampaan eivät mene yhteen / eivät tunnu omilta; Onko hampaista irronnut, millaisia vammoja hampaiston alueella?;

Suun haava tai verenvuoto	Voimakas jatkuva verenvuoto; Täpaturman tai toimenpiteen seurauksena tai spontaani, ei tyrehty vuotokohtaa painamalla;	Kasvovamman yhteydessä vuoto; Hammastapaturma, vuoto ei tyrehty; Rikkoontunut kiinteä oikomiskoje, joka pistää, eikä vuotoa saa helpotettua kompressiolla; Verenvuoto ja yleissairaus tai lääkitys, joka vaikuttaa hyttymiseen; Hampaanpoiston jälkeinen verenvuoto, joka ei 2 tunnissa tyrehty annetuilla kotiohjeilla;	Postoperatiivinen vuoto, tyrehtyy painamalla, mutta jatkuu kompressin poiston jälkeen;	Proteesien tai irrotettavien oikomiskojeiden aiheuttamat lievät vuodot, vuoto lakkaa painamalla vuotokohtaa;	Vuodon määrä? Onko vuoto alkanut äkillisesti ilman erityistä syytä? Aikaisemmin vastaavaa? Suussa tehty toimenpide? Milloin tehty? Perussairaudet ja lääkitys, esim antikoagulantit? Onko tapaturma? Hankaako proteesi tai oikomiskoje? Selittämätön haava, ei toimenpidettä tai tapaturmaa, onko spontaani vuoto? Onko suussa vuotava patti (suusyöpäpäily), kuinka kauan ollut? Pystyykö potilas syömään?		
Hammaskipu, turvotus	Voimakas turvotus ja voimakas punoitus, jossa mukana nielemisvaikeus, suun avausrajoitus (alle kaksi sormenleveyttä) hengitysvaikeus, hengitys salpautumassa, korkea kuume; Suuri syketaajuus, sairauden tunne ja poikkeava huijaus tai väsymys tai tajunnan tason muutokset;	Voimakas kipu, ei reagoi kivun lievitykseen; Lisääntynyt turvotus, punoitus ja kipu, rajoittunut suun avautuminen, alle 2 sormen leveyttä etuhampaiden väli; Suuren infektioriskin potilaat: Infektiokomplikaatioille altistava yleissairaus tai lääkitys;	Paikallinen turvotus, lievä punoitus; Kova kipu, johon särkylääke auttaa osittain; Särky kestää pitkään, vaikka hammasta ei ärsytetä esim. kylmällä tai kuumalla; Hampaan puru- ja kosketusarkuus, johon liittyy hankala särky; Rajoittunut suun avautuminen yli 2 sormen leveyttä); Ei infektiokomplikaatioille altistavia yleissairauksia tai lääkityksiä; Rikkoontunut kiinteä oikomiskoje, joka pistää, eikä tilannetta saa helpotettua esim. purukumilla pehmustamalla;	Lievä kipu, johon särkylääke auttaa; Vihlominen kylmälle tai kuumalle; Hampaan tai paikan lohkeama; Normaali suun avautuminen etuhampaiden väli yli 3 sormen leveyttä; Proteesien tai irrotettavien oikomiskojeiden rikkoutumat ja ongelmat; Ei infektiokomplikaatioille altistavia yleissairauksia tai lääkityksiä;	Kivun sijainti ja voimakkuus? Hengitysvaikeuksia turvotuksen takia? Mitä muita oireita potilaalla on ja milloin alkaneet? Selvitä suun ja sen lähialueiden turvotusta: Koko, kovuus, lokalisatio; Avautuuko suu normaalisti? Kauanko oireiden kehittyminen on kestänyt? Oireiden (kivun) luonne, kesto (sekunteja, minuitteja, tunteja....) Onko oire pahentunut ja millä aika välillä? Yleisilassa ilmenneet muutokset? Aikaisemmin vastaavaa? Kipulääkitys?, Onko lääke ja annostus ollut riittävä? Onko tapaturma? (Irronnut hampmas tallella?); Onko tapaturma, tuore vai vanha; Perussairaudet, kuten diabetes, elinsiirto, kortisonilääkitys;		
Leukakipu, alaleuan liikerajoitus	Kuume, turvotus, nielemisvaikeus ja mukana hengitysvaikeus;	Leukaluksaatio, suun voimakas liikerajoitus; Suu ei aukea tai ei mene kiinni; Kipulääkkeillä reagoimaton voimakas kipu ja lisääntynyt turvotusta tai nielemisvaikeutta;	Suun voimakas liikerajoitus (alle 2 sormen leveyttä), mutta ei turvotusta tai nielemisvaikeutta; Kipulääkkeillä osittain hallittava voimakas kipu;	Leukakipu ja leukanivelkipu, johon särkylääke auttaa; Kivulias naksuva leukanivel; Ei turvotusta;	Leuan liikerajoitus, joka ei aiheuta kipua tai toiminnallista haittaa;	Leukanivelen sijoittautumisen spontaani reponoituminen ei vaadi päivystyksellistä hoitoa; Tarvittaessa kipulääke ja ohjaa olemaan virka-aikana yhteydessä omaan hammaslääkäriin;	Oireen kesto? Pystyykö avaamaan tai sulkemaan suun? Devioiko leuan kätki? Onko ollut tapaturmassa? Muita oireita? Onko ollut aikaisemmin vastaavia oireita? Haukottelu, vamma tms. voi aiheuttaa leukanivelen sijoittautumisen tai välilevyn dislokation; Kipuja: kts. hammaskipu, turvotus välilehti;
Hampaiden, proteesien, kokeiden lohkeamat/ rikkoutumat		Hammasslohkeama, jossa seuraavia oireita: Turvotus , nielemisvaikeus , kuume; Hammasslohkeama, jossa kova kipu, ja särkylääke ei auta;	Suuri, ulkonäöllisesti häiritsevä lohkeama etuhampaassa; Hammasslohkeama, jossa mukana suun avausrajoitus; Ko. hammasta juurhoidetaan); Rikkoontunut kiinteä oikomiskoje, joka pistää, eikä tilannetta saa helpotettua esim. purukumilla tai oikomisvähällä pehmustamalla;	Lohkeama ja rikkouma, jossa lievä kipu, särkylääke auttaa; Vihlominen kylmälle tai kuumalle; Hampaan tai paikan lohkeama; Proteesien tai oikomiskojeiden ongelmat, esim. kiinteä oikomiskoje osittain irti;	Hampaan tai kokeen lohkeama, joka ei aiheuta kipua tai toiminnallista haittaa;	Onko lohjenneessa hampaassa oireita? Onko lohkeama näkyvän alueen hampaassa? Onko väliaikainen täyte irronnut tai ko. hampaan juurihoito käynnissä? Onko oikomiskoje irroitettava tai kiinteä? Mikä ongelma? Millainen proteesi on rikkoutunut? On painohaavoja ja/tai hankaumia ja niistä selkeitä oireita?	

Keltainen (ikteeninen) potilas	Yleistilan lasku, tajunnantason lasku ; Septinen taudinkuva (vatsakipu, kuume, yleistilan lasku);	Vatsakipu; Kuume; Akuutti kivuton ikterus ja yleistila hyvä;		Syy tiedossa, kroonisen maksasairauden paheneminen;		Mitä oireita potilaalla on? Onko vatsakipua? Kuume?; Milloin oireet ovat alkaneet? ; Sukupuolitaudin mahdollisuus? Suonensisäiset huumeet, muutoin likaisten neulojen käyttöä (uusi tatuointi)? Alkoholin käyttö? ; Ulkomaan matka?; Onko tilanne pahentunut ja millä aikavälillä?; Mikä sai nyt ottamaan yhteyttä?; Perussairaudet (erityisesti hepatiitit, HIV, sappi/haima/maksasairaudet); Lääkitys; Yleistila?;	
Närästys	Epäily sydänperäisestä ongelmasta; Välttämien henkeä pelastavien toimenpiteiden tarve;	Sepevaltimoperäiseen rintakipuun viittaavia yleisoireita (Ks. Rintakipu) tai sepevaltimokohtaukselle altistavia riskitekijöitä;	Poikkeuksellisen voimakas närästys ja/tai epäily sappiperäisestä vaivasta;	Käytännön asianmukaista lääkitystä (happosapajäläkitys, sulje pois sydänperäiset oireet), refluksioireet jatkuvat;	Tyypillinen refluksitauti eli hapanta mahansisältöä nousee suuhun, oireet pahenevat ruokailun jälkeen tai makuuasennossa/eteenpäin kumartuessa oireita; Todettu refluksitauti, hankalat oireet ja riittämätön kotilääkitys;	Närästys raskaan aterian jälkeen tai makuuasennossa, ei muita oireita;	Perussairaudet ja lääkitys?; Millaisia oireita ja milloin alkaneet?; Onko tilanne pahentunut ja millä aikavälillä?; Onko kuumetta, yleisvointi?; Onko muita oireita? Hengenahdistusta? Alentunut rasituksenieto? Laihtumista?; Ihon väri (harmaa, kalpea, keltainen); Vaikuttaako asennon muutokset tai ruokailu?; Vatsan alueen toimenpiteitä?; Onko vastaavanlaista oiretta ollut aiemmin?; HUOM! Sulje pois sydänperäiset syyt aina kun närästys/ylävatsakipu;
Oksentelu	Vakava peruselintoiminnon tai tajunnantasonhäiriö; Poikkeuksellisen kivulias; Verioksentelu (myös mustat kahvisumppimaiset oksennukset); Septinen/peritoniitti; Verioksentelu;	Reilu kuivuman epäily/merkit tai vakava yleistilan lasku; Kova vatsakipu; Kuume >38,0 C; Akuutti ileus-epäily; Sydänpotilaat, vanhuksat, insuliinidiabeetikot, Addison-potilaat; Epäily tuoreesta diabeteksestä; Aiemmin diagnosoitun vatsavaivan pahenemisvaihe (sappi, maksa, haima, keltaisuus); Raskaana olevan vatsatauti, yleistila heikentynyt;	Oksennuksessa toistuvia veriviiruja; Epäily kuivumasta; Ohi mennyt verioksentelu; Voimakas raskauspahoinvointi ja oksentelu; Ulkomaanmatka; Nielemisvaikeus, ruoka tarttuu kiinni ruokatorveen, oire tullut vähitellen, nyt jatkuvana ;	Pitkittynyt pahoinvointi ja oksentelu; Nielemisvaikeus, ruoka tarttuu ajoittain kiinni ruokatorveen; Oksennuksessa veriviiruja ja yt hyvä; Raskaana olevan vatsatauti, yleistila hyvä;	Pitkittynyt pahoinvointi ja (ajoittainen) oksentelu, yleistila hyvä;	Tavallinen gastroenteriitti: lepo, nesteiden nauttiminen (sokeri-suolajauhe juomaan), kevyet ruoat kun mahdollista; Lievä, jos oksennus oireita alle 5x päivässä, helpottamassa;	Perussairaudet ja lääkitys? Allergiat? Ikä?; Milloin oireet alkaneet? Onko pahentunut ja millä aikavälillä? Oksennuskertojen määrä? ; Millaista oksennuseroitte on? Kahvisumppia? Verta?; Jos oksennuksen mukana verta, kuinka paljon? Onko kirkasta vai tummaa?; Onko muita oireita (esim. kuume, yleisvointi, ripulointi, vatsakipu, suolen toimimattomuutta, tukosepäily)?; Pysykö nesteet sisällä? Millasia nesteitä juonnut?; Helpottaako oireet oksentamisen jälkeen?; Onko lähipiirissä samoja oireita?; Ulkomaanmatkat?; Iv-nesteytyksen tarve/tukipyynnö ensihoidolle?;
Ripuli ja ummetus	Kova ripuli, vatsakipu ja kuume; Rajuoireinen veriripuli ; Mustat ulosteet+yleistilan lasku ; Poikkeuksellisen kivulias; Vakava peruselintoiminnon tai tajunnantason häiriö; Diabeetikon ripuli ja kuivuma;	Rajuoireinen ripuli ; Veriripuli tai mustat ulosteet; Ummetus jossa fekaalinen oksentelu; Kuume >38,0 C; Reilun kuivuman epäily; Septinen taudinkuva; Elinsiirtopotilaan tai immuunisuppressiopotilaan raju ripuli Diabetespotilaan ripuli, jossa kuivuma mahdollinen ; Sydänpotilaat, vanhuksat, Addison-potilaat, raskaana olevat lievemmilläkin oireilla;	Rajuoireinen ripuli; Tummat/punertavat ulosteet; Leikatun mahan okklusioepäily; Ummetus ja oksentelu/pahoinvointi; Diabeetikon ripuli, ei viitetä ketoasidoosista ; Tulehduksellinen suolistotaudin paheneminen; Raskaana olevan vatsatauti, muutoksia yleisvoinnissa; Toiminta-/hoito-ongelmat suoliavanteen kanssa; Sairaslomaa tarvitseva gastroenteriitti;	Tummat/punertavat ulosteet; Verta ulosteessa (niukasti), perustauti tiedossa; Ulosteet muuttuneet tummiksi, yt hyvä; Ummetus (reseptivapaat ummetustuotteet kokeiltu); Tulehduksellinen suolistotaudin paheneminen, jos ei yleistilanlaskua ja kotona lääkitys pahenemisjaksoihin; Pitkäaikaispotilaan ummetus/suolentoiminta vaikeus; Ulkomaanmatka taustalla; Raskaana olevan vatsatauti, yt hyvä; Leikkattu maha, okklusioepäily, lievät oireet;	Pitkittynyt invalidisoiva ripuli; Pitkittynyt ripuli ja laihtuminen; Pitkittynyt ripuli, yleistila hyvä; Toistuva tai ajoittainen ummetus uutena oireena; Ummetus toistuvasti; Veriviirut ulosteessa tai pyyhkiessä	Ummetus, johon ei liity vatsakipua; Ummetus leikkaamattomassa mahassa, yleisvointi hyvä; Lievä ripulointi, oireita alle 5x päivässä, helpottamassa; Yleistila hyvä, ei oksentele, kuumeeton; Tavallinen gastroenteriitti: lepo, nesteiden nauttiminen (sokeri-suolajauhe juomaan), kevyet ruoat kun mahdollista; Aikuisten ripulin itsehoito-ohje: terveysky.fi;	Perussairaudet? Lääkitys? Allergiat? Ikä?; Milloin oireet alkaneet? Pahentunut ja millaisella aikavälillä? Kuinka rajut oireet, ripulikertojen määrä? ; Onko ripuli löysää/vetistä/veristä? ; Jos ripulin/ulosteen mukana verta, onko tummaa vai kirkasta?; Onko kuumetta, yleisvointi?; Onko muita oireita (esim. oksentelu, vatsakipu, suolen toimimattomuutta, tukosepäily)?; Onko äkillistä painon menetystä?; Onko lähipiirissä samoja oireita?; Onko käyttänyt itsehoitovalmisteita?; Ulkomaanmatkoja lähiainakoina?; Missä työskentelee? (HUOM! Ravintola-ala);

Vatsakipu	Sietämätön vatsakipu ; Vakava peruselintoiminnon tai tajunnatason häiriö; Peritoniitti; Kova vatsakipu ja huimausta/kalpeus; Tapaturman jälkeinen kova vatsakipu; Leikkauksen jälkeinen kova vatsakipu ja/tai kuume; Repivä nopeasti etenevä vatsa (tai selkä, rintakehän alueen) kipu; Pulsoiva ylävatsan resistenssi tai tiedossa oleva aneurysma; Diabeetikon epäselvät ylävatsakivut ja heikotus/pahoinvointi; Mahdollinen sydänperäinen oire;	Peruselintoiminnan häiriö, yleistila alentunut; >4h jatkuneet kovat kivut (ei pysty kävelemään) ja/tai kipu ei mene ohi kipulääkityksellä; Kuume >38,0 C; Kalpea tai keltainen; Repivä vatsakipu, yleistila voi olla hyvä; Mahdollinen sydänperäinen oire; Tapaturman jälkeinen kipu ; Vanhuspotilaan vatsakipu; Okluusioepäily; Kureutunut tai erittäin kivulias tyrä; Leikkauksen jälkiongelmät (alle 2 viikkoa); Tulehduksellisen suolistosairauden paheneminen ja kuume ja/tai yleistilan lasku; Peritoneaalidialyysipotilaan vatsakipu; HAE-, porfyria- tai Addison-potilaan vatsakipu; Epäily gynekologisesta syystä esim kohtuontelon ulkopuolisesta raskaudesta, munasarjan tai -johtimen kiertymisestä (Ks. Sukuelinten oire tai kipu)	Tulehduksellisen suolistosairauden paheneminen ja kuume; Kivulias tyrä; Leikkauksen jälkiongelmät (alle 2 viikkoa); Kuumeinen lääkille reagoimaton/toistuva sappikipu; Mahdollinen umpillisäkkeen tulehdus; Pankreatiittiepäily ilman liitännäisoireita;	Ajoittain toistuva vatsakipu ja lämpöily; Oire kestänyt >24h; Tulehduksellisen suolisairauden paheneminen, ei kuumetta; Pitkittynyt (alle viikko) uusi vatsakipu, ei rintatuntemusta ja närästystä; Lievä (ylä)vatsakipu (kts myös Rintatuntemus ja Närästys);	Uusi tyrä, kivuton; Pitkittynyt vatsakipuoire, johon liittyy laihutumista tai vatsan turpoamista (aika 2 viikon sisällä); Pitkittynyt tai ajoittain toistuva vatsakipu, syy epäselvä; Aiemmin diagnosoitu vatsavaiva, yt hyvä;	Lievä vatsakipu. Ei leikattu maha eikä tiedossa olevia perussairauksia; Pitkittyneet vatsakivut; Aiemmin hyväntaiteuseksi tulkittu vatsakipu tyypillisiin oirein; Ilmavaivat;	Perussairaudet ja lääkitys? Allergiat? Ikä? Yleistila?; Milloin kipu alkanut? Nopeasti/hitaasti?; Missä kipu tuntuu: ylävatsa/alavatsa? Kivun luonne?; Muita oireita? (esim selkäkipu, hartiapistos, tärinäkipu, kuume); Liittyykö kipu ruokailuun? Muita pahentavia tekijöitä?; Kivun voimakkuus (VAS-asteikko)?; Onko aiemmin ollut vastaavaa?; Onko tehty vatsan alueen leikkauksia?; Vatsantointinta ja virtsaaminen?; Onko närästystä/turvotusta vatsalla; Onko laihutumista?; Fertiili-ikäisellä naisella raskauden mahdollisuus? Kuukautiset? Gynekologiset vuodot?;
Verenvuoto peräsuolesta	Yleistilan romahdus; Tajunnantason lasku; Septinen taudinkuva; Tapaturman jälkeinen veriripuli ja kova kipu;	Runsaasti verta ulosteesta (esim. hyytymiä), mutta yleistila hyvä; Kuivuma epäily; Kova kipu; Korkea kuume; Sydänpotilaat, vanhuksket, insuliinidiabeetikot, Addison-potilaat, raskaana olevat lievemmilläkin taudinkuvalla;	Runsas peräpukamavuoto Peräpukama vuotoon liittyy kova kipu;	Tummat ulosteet, yleistila hyvä;	Veriviruja ulosteesta tai pyyhkiessä; Pitkittynyt vaiva (vähäinen vuoto);	https://www.terveyskirjasto.fi/terveyskirjasto/tk.koti?p_artikkeli=dlk00058	Milloin vuoto on alkanut? ; Onko veri tummaa vai kirkasta?; Onko vuoto jatkuvaa? Kuinka paljon vuotoaa?; Onko tilanne pahentunut? Millä aikavälillä?; Onko kuumetta? Onko muita oireita?; Perussairaudet; Onko käytössä verenhennuslääke?; Yleistila?; Onko matkustanut ulkomailloja?;
F Silmä							
Silmäoireet		Silmäluomet turvonneet umpeen ja kuume, laskenut yleistila tai näkee kahtena; Äkillisesti huonontunut näöntarkkuus tai ilmaantunut näkökenttäpuutos yhdessä tai molemmissa silmissä; Toisen silmän näkökyvyn (lähes) täydellisestä häviämisestä on alle 4 tuntia; Molempien silmien näkökentästä on hävinnyt oikea tai vasen puoli (homonymi hemianopia); Äkillisesti kehittyneet kaksoiskuvat; Tylppä vamma, iso energia (palo, maila, nyrkki, kaatunut), oireinen potilas; Pieni terävä vamma (kynsi, oksa, kirjanreuna) ja oireita; Terävä vamma ja/tai epäily, että silmä puhki; Ilotulitevammot, räjähddevammot; Kemikaalivammot (huuhtelu puoli tuntia tapahtumapaikalla, jonka jälkeen ohjaus päivystykseen);	Valonarka tai särkevä punainen silmä; Voimakkaasti tai pitkittyneesti rähmivä silmä, johon liittyy valonarkuutta tai särkyä, näöntarkkuus on heikentynyt tai potilas käyttää piilolinsssejä; Roska silmässä, joka ei lähde kotikonstein; Silmäluomien punoitus ja turvotus, jos oireet ovat hankalat tai luomilla/kasvojen iholla rakkuloita; Silmäluomet turvonneet umpeen;	Kutiseva silmä, johon itsehoitolääkkeet eivät auta; Silmät hiekkaisen tuntuiset ja vetistelevät pitkittyneesti; Kaksoiskuvat hitaasti kehittyneenä; Näkökentässä näkyy valonvälähdyksiä ja tummia pisteitä/lankoja; silmä rähmii, ei muita oireita	Silmäluomen patti pitkittyneesti; Vähitellen huonontunut näöntarkkuus ohjaus silmälääkärille (lapsi KTH)	Spontaani verenvurkauma silmässä ilman ulkoista tekijää/vammaa; Lievästi rähmivä silmä esim. flunssaan liittyen: Silmän puhdistus ja seuranta kotona; Allergiaoireisiin liittyvän kutisevan silmän, punaisten ja turvonneiden silmäluomien itsehoito itsehoitolääkkein (antihistamiini p.o., silmätipat); Silmät hiekkaisen tuntuiset ja vetistelevät: Itsehoito kostuttavien silmätipoin; Tylppä vamma, pieni energia, oireeton potilas: Seuranta kotona;	Allergiat? Atopia?; Kesto?; Pään alueen muut vammat (pään alueen vammoissa huomioitava, että muiden pääalueen vammojen diagnosointi ja tarvittava hoito menee usein kiireellisyydessä silmävammojen edelle);
H Korva							
Korva- ja kuulo-oireet		Märkävuoto korvasta ja sekavuus; Voimakas korvakipu ja näkyvä turvotus korvan takana; Voimakas korvakipu ja kiertävä huimaus; Ihon tai ruston rikkova haava korvassa; Rakkuloiva, tarkkarajainen ihotuma korvan ympäristössä; Nappiparisto korvakäytävässä. Huom! kuulokojeen korvakappaleessa ei ole paristoa; Äkillinen kiertohuimaus + sekavuus tai puolioreet;	Äkillinen, voimakas korvakipu; Äkillinen kuulonmenetys; Korvavuoto, verinen, kirkas tai märkäinen; Paineen aiheuttama tärykalvo perforaatio; Äkillinen meluvamma eli akustinen trauma; Korvan vierasesineet, paitsi patterit; Voimakas kiertohuimaus ilman kipua tai sekavuutta; Korvalehden turvotus ja kuumotus;	Kuluneen kuukauden aikana tehtyjen korvaleikkauksen jälkeiset ongelmat: Yhteys leikkaukseen yksikköön;	Korvan tukkoisuus; Tinnitus tai korvan humina, myös äkillisesti alkanut; Pitkään jatkunut korvakipu; Ajoittainen korvakipu; Ajoittainen kiertohuimaus;		Mikä on potilaan pääasiallisesti valittama oire/vaiva?; Milloin oire on alkanut?; Millainen on potilaan yleisvointi?; Onko vastaavaa oiretta ollut aikaisemmin?; Miten potilas on hoitanut oireitaan kotona?; Perussairaudet ja lääkitys?; Allergiat?; Potilaan ikä;
K Verenkierto							

Rintakipu	Uusi äkillinen kova rintakipu, joka voi tuntua puristuksena, painon tunteena, närästyksenä; Säteilykipu käsivarsiin, kaulalle, selkään; Diabeetilla epätypillinen kipuoire, yleinen huonovointisuus; Repivä rintakipu, joka tuntuu myös vatsassa tai selässä; Rintakiputuntemus ja hengenahdistus, hikiuus, pahoinvointi tai heikotus; Tajuttomuus (hetkellinenkin) kivun yhteydessä; Rintakipu, johon liittyy rytmihäiriötuntemuksia; Vamman jälkeinen kova kipu ja hengenahdistus; Leporintakipu sepevaltimotautipotilaalla;	Uusi rintakipuoire lievänäkin, joka jatkuu tai toistuu herkästi; Uusi kipuoire, joka toistuu vähäisessäkin rasituksessa; Rintakehän vammaan liittyvä jatkuva kipu; Aiemmin vain rasituksessa tunnut kipu ilmenee nyt levossa; Yskä / hengitystieinfektio ja rintakipu; Kuume ja uusi rintakipuoire;	Rasituksen liittyvä levossa ohimenevä rintakipu; Ohimennyt rasisutrintakipu kevyessä rasituksessa sepevaltimotautia sairastavalla potilaalla;		Ohimennyt rasisutrintakipu kovassa rasituksessa sepevaltimotautia sairastavalla potilaalla (jos toistuu tai kevyessä rasituksessa 1-3vrk)	Ohimennyt lyhytkestoinen rintapistos aiemmin terveellä, nyt oireeton ja vointi hyvä; Palpoitava rintakipu tietystä kohtaa rintakehällä muutoin hyväkuntoisella; Ohimennyt, ei toistuva rasisutrintakipu sepevaltimotautipotilaalla (tarvittaessa ajanvaraus, jos kipujen esiintyminen aiemmasta lisääntynyt);	Millainen kipu on (puristava, laaja-alainen, pistävä, vannemainen)?; Miten kipu alkoi (levossa, rasitus, kova ponnistelu)?; Missä kipu tuntuu?; Säteilekö kipu jonnekin (kaula, käsivarret, selkä, vatsa)?; Hengitysvaikeus; Muut yleisoireet (pahoinvointi, heikotus, huimaus); Vaikuttaako hengitys kipuun?; Vaikuttaako asento kipuun?; Tuntuuko kipu rintakehää paineltaessa?; Vaikuttaako rasitus kipuun?; Näkykö iholla poikkeavaa?; Onko tapahtunut vammoja?; Onko käytössä nitroja, auttaako ne?; Perussairaudet ja allergiat;
Raajaturvotus	Alaraajaturvotus ja hengenahdistus levossa tai pienessä rasituksessa;	Äkillisesti alkanut turvotus ja kova kipu tai muu voimakas yleisoire (esim. kuume);	Toispuoleinen turvotus ilman ulkopuolista syytä (esim. trauma), ei hengenahdistusta eikä muita yleisoireita; Molemmipuolinen alaraajaturvotus ja rasisutshengenahdistus (ei lepo-oireita);	Molemmipuolinen alaraajaturvotus ilman hengenahdistusta;		Hoidossa oleva sydämen vajaatoiminta, johon on jo olemassa diureettihoido: Diureettiannoksen väliaikainen nosto ja nesterajoitus;	Onko turvotus tois- vai molemmipuolinen; Onko raajassa samanaikaisesti kipua tai ihon värimuutosta?; Onko hengenahdistusta levossa tai kevyessä rasituksessa (esim. kävellessä)?; Onko kuumetta?; Muutos painossa (molemmipuolisen alaraajaturvotuksen yhteydessä);
Rytmihäiriö	Poikkeava syke tai rytmihäiriötunne, johon liittyy rintakipu, hengenahdistus, heikotus, huimaus, pyörtyminen tai muu selkeä yleistilan lasku.;	Poikkeavan nopea syke levossa (yli 120) ; Aiemmasta poikkeava epätasainen ja nopea syke (jos vähäoireinen, voi tulla seuraavana aamuna); Poikkeavan hidas syke alle 40 (jos vähäoireinen, voi tulla seuraavana aamuna); Rytmihäiriötahdistin iskenyt ja potilaalla oireita;		Kestoltaan epäselvä epätasainen syke oireettomalla potilaalla; Jos rytmihäiriötahdistin iskenyt kertaalleen mutta vointi normaali, voi potilas ottaa yhteyttä omaan tahdistinyksikköön arkena;	Ajoittaiset "muljahdukset", muuten oireettomalla; Hyväkuntoisen potilaan ohimennyt yksittäinen rytmihäiriötuntemus;	Mikäli rytmihäiriötunne liittyy selkeään altistavaan tekijään (krapula, väsymys) ja yleisvointi on hyvä, voi tilannetta seurata kotona;	Jatkuva vai kohtauksellinen vai yksittäisiä muljahduksia?; Milloin alkoi?; Liittykö rasisutukseen?; Onko uusi oire?; Pyörtyminen tai huimaus?; Rintakipu?
Verenpaineen ongelmat, korkea verenpaine	Korkea kuume ja syke sekä kohonnut verenpaine: Hypertensiivisen kriisin epäily (verenpaine on yleensä yli 180-200 mmHg ja diastolinen yli 120-130 mmHg, potilaalla on päänsärkyä, näköhäiriöitä, pahoinvointia, hengenahdistusta tai rintakipua tai huimausta voimakkaana);	Heikentynyt yleistila; Voimakas huimaus;		Verenpaine on yli 180-200/110, ei viitettä hypertensiivisestä kriisistä, ei yleisoireita. Puhelinkontaktissa lääkityksen tarkistus ja tarv. annosnostot. Hoitoon 1-3 vrk:n sisällä.;	Omamittauksin jatkuvasti koholla oleva verenpaine (yli 135/85) ilman muita oireita;	Verenpaineen ja sykkeen mittaus. Kirjaaminen ylös. Jos vointi on hyvä ja verenpaine alle vakavien lukemien 4 vuorokauden ajan seuranta aamuin illoin. ; Lääkärin tuella lääkityksen muutos suoraan, jos ei muita oireita. ; Jos lääkitys, käyttääkö säännöllisesti?; Lakritsi- ja salmiakkituotteiden sekä alkoholin välttäminen;	Mikä on verenpainetaso?; Mikä sai nyt soittamaan?; Mikä on syke?; Miksi verenpaineessa on nyt muutos?; Muita oireita (päänsärky, rintakipu, yleistilan lasku, kuume, hengenahdistus, huimaus); Suorituskyky (jaksako kävellä normaalisti)?; Perussairaudet, lääkitys
Verenpaineen ongelmat, matala verenpaine	Nopeasti heikentynyt yleistila; Kuume, jonka yhteydessä matala verenpaine (alle 100/70) yhdessä korkean sykkeen kanssa (yli 90) viittaavat verenmyrkytykseen;	Heikentynyt yleistila, ei pysy pystyssä; Voimakas huimaus;		Matala verenpaine ja ylösnoustaessa huimausta sekä kaatuiluannemnesia tai rytmihäiriötunnetta; Lääkärinä konsultoiden puhelimitse lääkitysmuutos?	Matala verenpaine ja ylösnoustaessa huimausta, ei muita oireita;	Lääkärin konsultaation perusteella lääkemuutoksia jos verenpainelääkitys käytössä; Runsaampi nesteiden nauttiminen ja suolan käyttö nostavat verenpainetta; Matala verenpaine terveellä ja oireettomalla henkilöllä aiheuttaa aika ajoin huimausta, mutta on muuten hyödyllistä, sillä se laskee sydän- ja verisuoni- sairauksien riskiä;	Onko muita oireita?; Mitä verenpaine on ollut?; Lääkitys, erityisesti verenpainelääkitys; Onko tehty hoitotoimenpiteitä tai lääkemuutoksia viimeisen 2 kuukauden aikana?;
L Tuki- ja liikuntaelimet							

Kyljen ja rintakehän kipu	Peruselintoiminnon tai tajunnantason häiriö; Terävä/lävistävä rintakehän vamma; Rintakehän alueen vamma ja korkeaenerginen vammamekanismi; Rintakehävamma ja hengenahdistus; Sietämätön kipu; Epäily spontaanista tai vamman aiheuttamasta ilmarinnasta (hengenahdistus, terävä rintakipu joka säteilee hartiaan, yskänärsytys); Epäily ruokatorven repeämästä (rintalastan kipu, oksentelu, vatsakipu); Epäily sydäninfarktista (ks. Rintakipu);	Tylpän tapaturman jälkeinen kipu rinnassa/kyljessä; Trauma ja hengenahdistus; Kova kylkikipu; Sisäänhengittäessä rintakipu; Sappikohtaus tai munuais-/virtsatiekivi kohtausepäily;	Tylpän, ei korkeaenergisien tapaturman aiheuttama rintakehän/kyljen kipu; Kaatuminen, sattunut jo pari päivää sitten, kylkikipu ennallaan tai pahenee; Epäselvä kylkikipu/pistos;	Matalaenerginen vammamekanismi ja vammasta yli 3 vrk aikaa, kipu ainoa oire	Rintakehän pitkittynyt tai ajoittain tuntuva palpoituva kipu		Mikä on potilaan pääasiallisesti valittama oire/vaiva?; Onko taustalla traumaa? Millainen? Vammamekanismi?; Onko päällelpin näkyviä vammoja?; Milloin oire alkanut?; Millaista kipu on? (esim. terävää, pistävää, puristavaa); Onko kipu jatkuvaa vai muuttuuko hengityksen tai asennon vaihtamisen mukaan?; Onko hengenahdistusta tai hengitysvaikeutta?; Millainen on potilaan yleisvointi?; Miten potilas on hoitanut oirettaan kotona?; Korkeaenerginen tapaturma katso myös Vammapotilas;
Niska- ja hartiakipu	Epäily hermo- tai verisuonitapahtumasta; Niska-/hartiakipu ja peruselintoiminnan häiriö (HT yli 20, syke yli 100, SpO2 alle 92%); Ahtautunut hengitystie, hengitysvajaus, shokki;	Yläraajaan säteilevä kova kipu; Edeltävä tapaturma; Niskajäykkyys, korkea kuume (>38,0 C), meningismi, petekiat ym. iho-oireet;	Toimintakykyä alentava paikallinen kipu; Äkillinen kova niskakipu;		Vanhan niskavaivan paheneminen; FT ohjaus, suora vo?		Mitä oireita potilaalla on?; Vamma?; Milloin oireet ovat alkaneet?; Kauanko oireiden kehittyminen on kestänyt?; Onko tilanne pahentunut ja millä aikavälillä?; Aikaisemmin vastaavaa?; Mikä sai nyt hakeutumaan hoitoon?; Esintyykö kipu levossa - liikkeessä?; Raskaus alle 12 viikkoa (kohdunulkoisen raskauden mahdollisuus)?; Hiljattainen vatsan alueen leikkaus?; Yleistila?
Raajojen vammat	Avomurtuma tai huomattava ihovaurio; Hetkuva murtuma; Lonkan luksaatio; Virheasento; Sietämätön kipu; Tajunnantason lasku; Henkeä uhkaava verenvuoto;	Ei pysty varaamaan alaraajaan tai ei pysty käyttämään yläraajaa; Tapaturman jälkeen kivulias lonkka, vaikka ei raajan virheasentoa; Kipsattu raaja jossa turvotusta ja kipua;	Lukkipolvi;	Polvi- tai nilkkavamma, mutta voi varata eikä virheasentoa; Yläraajan vamma jonka jälkeen raajaa pystyy käyttämään lähes normaalisti; Usean päivän vanha lievä vamma, ilman toiminnallista haittaa; Vaurioitunut kipsi;	Raajan/nivelen rasituskiput tai pahentunut nivelrikkokipu; Olkanivelen tai patellaluksaatiom habitueeli, itsestään reponoituva sijoiltaan meno (operaatioharkinta);	Revähdykset/nyrjähdykset voi ohjata 4:n K:n hoidon (kylmä+kompressi+koho+ kipulääke).Päivystystalo lihasrevähdyks ja suonenveto: https://www.terveyskyla.fi/paivystystalo/paivystykseen/tsehoito-ohjeet/lihasrevahdys-ja-suonenveto.;	Mitä ja milloin on tapahtunut? ; Miten vamma on tullut (vammamekanismi ja -energia)? kts. korkea energinen vamma; Missä kehonosassa? Onko virheasentoja? Tunto- tai väri muutokset raajassa?; Pystyykö varaamaan jalalle?; Onko viitteitä merkittävästä verenvuodosta?; Ihon kalpeus ja hikisyys?; Mitä potilas tekee tai ei pysty tekemään? (Seisoo, istuu tuetta/tuettuna, makaa); Kivun voimakkuus (VAS-kipujana)?; Huomioi alentunut kivun aistimus mm. diabeetikoilla ja alkoholistilla; Raajavammoissa huomioida raajan koko, yläraajassa vammat eivät ole niin merkittäviä potilaan peruselintoimintojen kannalta, kuin esim. reiden alueen vammat (verenvuotoriski jne); Yleistila?
Raajakipu ja muut raajaoireet	Raajakipu yhdessä rintakivun tai selkeän hengenahdistuksen kanssa ja yleistilan lasku; Äkillisesti alkanut kipu ja kylmä raaja; Sietämätön kipu;	Raajan/nivelen huomattavat ja laajat tulehdusoireet (kipu, punoitus, kuumotus, turvotus); Toispuoleinen turvotus ilman infektiioireita (liike, lämpö, tunto kunnossa, epäily laskimotukoksesta); Alaraajojen molemminpuolinen turvotus, johon liittyy hengenahdistusta; Raajaan säteilevä sietämätön kipu, katso myös selkikipu;		Alaraajojen molemmin puoleinen turvotus, jos ei hengenahdistusta eikä rintakipua; Tuoreet, monen nivelen oireet, diagnostiset selvittelyt; Reumapotiilat, joiden oireet pahentuneet ja nivelturvotukset lisääntyneet; Uusi säärihaava (jos muuten oireeton); Yläraajojen molemmin puoleinen lievä puutumisoire ilman muita oireita (niskahartiaperäinen oire);	Ajoittain toistuva tai krooninen toispuoleinen turvotus; Raajan/nivelen rasituskiput tai pahentunut nivelrikkokipu; Nivelioireet, joihin ei liity nivelturvotusta tai toiminnan rajoitusta; Nivelrikko-oireet, joihin ei liity nivelturvotusta, ja jotka on aiemmin tutkittu; Lymfakierron heikkoudesta johtuva raajan turvotus esim. syöpöpotilaalla;	TULES-säryt ilman trauma, mikäli kipu ei ole invalidisoiva tai on hoidettavissa lyhytaikaisesti käsikauppapalmisteilla https://www.terveyskyla.fi/paivystystalo/paivystykseen/tsehoito-ohjeet/alaraajan-kivut;	Minkälaisia oireita on: kipu, tunto, lämpö, väri?; Milloin oireet ovat alkaneet, äkillisesti vai ajan kuluessa?; Onko ollut aikaisemmin vastaavaa?; Kauanko oireiden kehittyminen on kestänyt?; Tuoreita raaja normaalisti? Motoriikka?; Onko turvotus toisessa alaraajassa vai molemmissa?; Onko leposärkyä?; Yleistila? Perussairaudet? Lääkitys?
Selkikipu	Selkävamma, putoaminen, isku; Nopeasti etenevä neurologiset puutosoireet; Repivä nopeasti etenevä selkä- tai vatsakipu; Sietämätön äkillinen tai paheneva selkikipu;	Liittyy vamma; Virtsaampi tai ulosteen pidätyskyvyttömyys; Sietämätön kipu; Puutumiset, voimien alenema ja toispuoleisesti alaraajaan säteilevät kiputilat (halvauksioireisilla huomioi aivoinfarktin mahdollisuus); Kuume; Liittyy vatsakipun tai virtsaavoihin;	Tuore (<1 vko) peroneuspareesi; Voimakasoireinen (merkittävää toiminnallista haittaa aiheuttava) kipu ilman muita oireita;	Kipulääkkeillä kurissa pysyvä selkikipu ilman voimanpuutos-, virtsaamis- tai ulostamisongelmia (lievä puutuminen on hyväksyttävä); Lieväoireinen selkikipu ilman hermojuurioiretta; Krooninen kipu ilman uusia oireita; Sairausloman jatkaminen; FT suora-vo, omat kriteerit	Pitkittyneen selkäkivun selvitykset; Lausuntoasiat ja työkykyarvio;		Kivun sijainti ja voimakkuus?; Halvauksioireet, virtsaamis- tai ulostamisongelmia?; Milloin oireet ovat alkaneet? Vamma?; Mitä potilas tekee? (Seisoo, istuu tuetta/tuettuna, makaa); Kauanko oireiden kehittyminen on kestänyt?; Onko tilanne pahentunut ja millä aikavälillä?; Aikaisemmin vastaavaa?; Kipulääkitys?; Mikä sai nyt ottamaan yhteyttä?; Yleistila?

N Hermosto						
	Suupielen nopeasti kehittynyt roikkuminen; Toispuoleinen raajan heikkous tai puutuminen; Nopeasti kehittynyt puheen häiriö; Toistuva kaatuminen; Ei löydy sanoja; Näköhäiriö;	Myös ohimennyt aivoverenkiertohäiriö (epäily TIA-kohtauksesta) hoidetaan päivystyksellisesti;		Epäily aivoverenkiertohäiriöstä (myös TIA-tyyppinen kohtaus) yli 2 viikkoa sitten;		Oireenkuva? Onko tyypillisiä halvausoireita?; Milloin oireet alkaneet?; Onko vastaavia oireita ollut aiemmin?; Potilaan perussairaudet ja lääkitykset; Verenohennuslääkitys?; Potilaan aikaisempi toimintakyky/omatoimisuus/laitoshoido?; Luotuskandidaatin paino;
Aivoverenkierron häiriön epäily	Äkillisesti alkanut huimaus, jota on edeltänyt voimakas päänsärky; Äkillisesti alkanut huimaus sekä siihen liittyvät neurologiset oireet (toispuoleisuus, kaksoiskuvat, puheen epäselvyys, nielemishäiriö) tai tajunnantason alentuminen; Huimaus, johon liittyy rintakipu, rytmihäiriötuntemus tai hengenahdistus; Kaatava huimaus ja selkeä tasapainovaikeus, raajakömpelyys; Huimaus, johon liittyy yleistilan lasku, jalat eivät kannata tai kuumee yli 38,0 C;	Epäily sydänperäisestä syystä huimauksen/ pyörähtyksen taustalla; Epäily anemiasta (esim. mustat ulosteet, muu verenvuoto tai veritauti); Äkillisesti alkanut huimaus, johon liittyy äkillinen kuulon lasku; Huimaus, johon liittyy sekavuus; Huimausta on edeltänyt päänsärky (alle 2 vko kuluessa); Huimaus, johon liittyy ponnistuksen provosoima päänsärky; Huimaus, johon liittyy oireinen kohonnut verenpaine; Ikääntyneen tai toimintakyvyltään alentuneen jatkuva kaatuilu, ei pärjää kotona;		Asentoon tai hengitystieinfektioon liittyvä huimaus, yleistila hyvä; Huimaus, luonteeltaan keinuttava, kiertohuimaus, johon ei liity niskan traumaa tai voimakasta niskakipua, kuulon laskua, neurologisia oireita tai muita yleisoireita; Huimaus, johon liittyy hitaasti alentunut kuulo eikä muuten neurologisia oireita. Yleistila hyvä;	Pitkäkestoinen huimaus (viikkoja) ilman muita oireita tai tilanteen pahenemista; Asentoon liittyvä pitkäaikainen huimaus; Epäily korvaperäisestä huimauksesta; Niska-hartiajännitykseen liittyvä pitkäkestoinen huimaus, johon ei liity kuulon laskua, niskan traumaa tai voimakasta niskakipua;	Verenpainelääkitykseen liittyvä huimaus, yleisvointi hyvä. Konsultoi yleislääkärää tarvittaessa lääkemuutoksista virka-aikana.;
Huimaus tai pyörtyminen						Missä tilanteessa ja kuinka nopeasti huimaus alkoi?; Onko huimaus kohtauksellista vai jatkuvaa?; Huimauksen kesto?; Huimauksen laatu; kaatava, kiertävä, keinuttava, asennon muutokseen liittyvä, epämääräinen?; Neurologisia oireita, tajunnan menetystä tai silmien mustenemista?; Onko aiemmin ollut vastaavanaista oiretta?; Onko huimausta edeltänyt pään trauma?; Liitännäisoireet?; Pahoinvointi, oksentelu, rytmihäiriöt, kuulon heikkeneminen, painon tunne korvassa, kohina; Perussairaudet?; Allergiat?; Potilaan ikä; Lääkitykset?; Onko verenpainemittaria, mikä verenpaine on?;
	Suupielen nopeasti, minuuttien kuluessa kehittynyt roikkuminen;	Tuntien kuluessa kehittynyt toisen suupielen roikkuminen ilman muita kasvo-oireita; Kuumottava kasvokipu, iho voimakkaasti punoittava tai rakkulainen;	Kasvojen turvotus ja punoitus + silmäoireet; Edeltävä tai samanaikainen ylähengitystietulehdus ja voimakas kasvokipu;	Suun avaaminen tai sulkeminen kivuliasta, mutta onnistuu, ei nielemiskipua. Ei turvotuksia.;	Kasvojen tuntohäiriöt;	Mikä on potilaan pääasiallisesti valittama oire/vaiva?; Milloin oire on alkanut?; Onko kasvoilla tunto- tai liikehäiriötä?; Millainen on potilaan yleisvointi?; Onko vastaavaa oiretta ollut aikaisemmin?; Miten potilas on hoitanut oireitaan kotona?; Perussairaudet ja lääkitys; Allergiat? ;
Kasvojen kipu tai oire ilman ed						
	Kouristanut yli 5 min; Useampi kuin kaksi kouristusta tulematta tajuihin väliä; Kouristanut tuntemattomasta syystä, ei herätettävissä kouristelun jälkeen; Ensimmäinen kouristuskohtaus tai kohtausepäily; Näkyvän kouristelun jälkeen yli 10 minuuttia jatkunut alentunut tajunnantaso (lyhytkestoinen sekavuus/tokkuraisuus on epileptisen kohtauksen jälkeen tavallista);			Tiedossa oleva epilepsia, kohtaus mennyt ohi ja vointi hyvä (lyhytkestoinen sekavuus/tokkuraisuus on epileptisen kohtauksen jälkeen tavallista). Yhteys hoitavaan yksikköön seuraavana arkipäivänä lääkitysarviota varten;		Milloin kouristuskohtaus on alkanut?; Kouristuskohtauksen kesto, laatu (symmetrinen kouristelu, nykyin, tajunnanhäiriökohtaus) ja määrä?; Oliko potilaalla esioireita tai auraa (valo-, haju- tai makuaistimus) ennen kohtautta?; Onko aiempia kouristuskohtauksia tai muun tyyppisiä epilepsiakohtauksia?; Onko potilas pudonnut/ kaatunut?; Millainen on potilaan yleisvointi? Tajunnantaso? Sekavuus?; Onko ollut kuumetta tai muita infektion merkkejä?; Miten potilasta on lääkitty?; Perussairaudet? Epilepsia, diabetes?;
Kouristelu						
		Äkillisesti huonontunut näöntarkkuus tai näkökenttäpuutos toisessa tai molemmissa silmissä; Alle 4 h toisen silmän täydellisestä tai lähes täydellisestä häviämisestä; Kummankin silmän näkökentän sama puoli hävinnyt eli homonymi hemianopia; Äkillisesti alkaneet kaksoiskuvat;	Alle 2 vkoa silmäleikkauksesta ja näön huonontuminen;	Valonvälähdyksiä ja tummia pisteitä/ankoja näkökentässä (todennäköinen lasiaisen irtauma); Pidempään jatkuneet kaksoiskuvat;		Millainen näköhäiriö on?; Oireiden alkua ja kesto?; Yhdyn vai molempien silmien oire?; Alkoiko oire akuutisti vai vähitellen?; Liittykö näköhäiriöön muita oireita?; Aikaisemmat silmänsairaudet ja leikkaukset;
Näköhäiriöt						

Pään vamma

Päänsärky

Tajunnan häiriöt
P Mielenterveys

Tajunnantason häiriö; Voimakas kipu; Kouristaa; Tajunnanmenetyt; Neurologisia oireita (näön tai kuulon menetys, ei ymmärrä puhetta tai kirjoitettua tekstiä, tuntuu puutoksia kehossa tai raajoissa); Toistuva kaatuminen; Kouristuskohtauksen saaneet; Monivammapotilaat; Kasvomurtuman epäily;	Amnesia (muistiaukko); Päihtynyt potilas; Pahoinvointi; Poikkeava väsymys; Ei kotiseuranta mahdollisuutta; Verenvuototaipumus (antikoagulanttia käyttävät, hemofiilapotilaat); Vuotava pään haava;	Loukannut pään muutama vrk sitten, edelleen päänsärkyä tai pahoinvointia tunnetta;	Trauman jälkeen pitkäkestoinen (>2 viikkoa) päänsärky ilman oksentelua;		Ohje; Pään vamma, johon ei liity tajuttomuutta eikä tajunnan häiriötä, hoituu kotiloissa, mikäli paikalla on toinen henkilö, joka voi tarkkailla mahdollisia tajunnan tason muutoksia. Lievin oireisiin voi kuulua päänsärkyä, pahoinvointia, huimausta, muistin epävarmuutta ja väsymystä. Särkyn voi tarvittaessa käyttää reseptivapaita särkylääkkeitä (esimerkiksi parasetamolia). Kannattaa myös välttää kovaa fyysistä rasitusta ja alkoholin käyttöä seuraavina päivinä.; Mikäli ilmaantuu tajunnan tason häiriötä, sekavuutta, uneliaisuutta tai voimakasta oksentelua tai päänsärkyä, on vammautunut toimitettava välittömästi hoitoon. Yöunen aikana on vammautunutta syytä herätellä muutaman tunnin välein tajunnantason	Mitä on tapahtunut?; Tapahtuma-aika ja -paikka?; Vammamekanismi ja -energia?; Onko ulkoisia vammamerkkejä?; Milloin on potilaan yleistila ja tajunnantaso?; Onko rajua oksentelua, päänsärkyä, huimausta?; Onko kouristeluja?; Onko sekavuutta, muistamattomuutta?; Onko haavoja tai hematoomaa?; Onko alkoholin tai muiden pähteiden/lääkkeiden käyttöä taustalla?; Asuuko yksin?; Miten potilas on hoidettu oireitaan kotona?; Perussairaudet ja lääkitys? (verenohennuslääkitys);
Päänsärkyyn liittyy tajunnan häiriö ja kuume; Trauman jälkeinen päänsärky ja neurologisia oireita; Häkämyrkytys; Päänsärky ja niskajäykkyys; Päänsärkyyn liittyy neurologisia puutosoireita, yleistilan laskua tai tajunnan häiriötä tai huimausta; Äkillinen aiemmin diagnosoimaton sietämätön päänsärky; Yhtäkkiäinen kova tai ponnistamisen yhteydessä alkanut päänsärky;	Pitkittynyt tai paheneva päänsärky; Invalidisoiva päänsärky/migreeni ja kotilääkitys riittämätön; Sunttipotilas ja päänsärky; Invalidisoiva postpunktionaalinen päänsärky;	Postpunktionaalinen päänsärky;	Aikaisemmin samanlaista, kestänyt viikkoja tai kuukausia, ei ole paheneva; Poskiontelovaiva, infektoitunut ja nuhaan liittyvä päänsärky; Yleiskunto hyvä ja yli 2 viikkoa jatkunut päänsärky, ei liity pahoinvointia, oksentelua, ei liity ponnisteleminen;	Ohittunut kohtauksellinen päänsärky, kesto alle vrk ja kohtauksen jälkeen vointi normaali, ei näköhäiriötä, toispuoleista puutumista tai heikkoutta, on aiempi migreenidiagnosi-tai-samanlaisia kohtauksia; Stressiin liittyvä päänsärky; Tensiotyyppinen päänsärky; Krooninen päänsärky ilman muita yleisoreita ja fokaalisia oireita kuten huimaus, näköoire, toispuolinen oire, puutuminen;	Aiemmin diagnosoituille migreenipotilaille lääkitysohjeet; Päänsärkyoireet ja hengitystieinfektio-oireet, yleistila hyvä;	Milloin ja missä tilanteessa päänsärky alkoi?; Miten se on alkanut (yhtäkkiä, pikku hiljaa)?; Milloin päänsärky on luonteeltaan?; Missä kipu on (takaraivolla, sivulla, ohimolla, koko päässä)?; Onko taustalla tapaturmaa? kts. pään vamma Liittyykö kipuun pahoinvointia?; Liittyykö päänsärkyyn muita neurologisia oireita? Huimaus, näköhäiriöt, puolierot raajoissa, kouristelu, puutumisoireet, vaikeudet puheentuttamisessa; Onko infektion merkkejä? Kuume, niskajäykkyyttä, yleistilan laskua, iho-oreita, flunssaoireita, valonarkuutta silmissä; Onko aiemmin ollut samanlaista päänsärkyä?; Onko päänsärkyyn otettu kipulääkettä, millä annoksella ja onko siitä ollut apua?; Onko niska-hartiaseudun lihakset jumiissa?; Onko stressiä?; Onko diagnosoitu migreeniä?;
Uusi neurologinen puutosoire (muutos raajan sensomotoriikassa, puheentulon vaikeus, näköhäiriö); Yleistilaa laskeva tajunnanhäiriö; Mika tahansa tajunnan häiriö, joka ei ole mennyt ohi; Puheen tuoton tai ymmärtämisen vaikeus;	Ohimennyt tajunnan häiriö; Ohimennyt muistihäiriö ilman muita oireita; Akuutti sekavuus (tajunnan tason, tarkkaavaisuuden ja huomiokyvyn heikkeneminen, pelkotiloja, kiihtymistä, autonomisen hermoston aktiivatio); Kasvohermoalvauksen ilman muita neurologisia oireita (toinen kasvo puoli halvaantunut, silmät ei mene kiinni, otsa ei kurtistu. Jos ainoastaan kasvojen alaosaan halvausoireet, epäilee aivoverenkiertohäiriötä ja soita 112); Pyörtäminen, johon ei liity selkeää altistetta eikä tiedossa olevaa pyörtymistäipumusta;			Sokeritautipotilaan lieväoireinen hypoglykemia. Lääkityksen ja hoidon arvio oman lääkärin toimesta;	Kollapsitapaus, jota tutkittu aikaisemmin ja todettu viattomaksi. Tarvittaessa lisäselvittelyt ajanvarausvastaanotolla;	Mitä oireita potilaalla on?; Milloin oireet ovat alkaneet? Tarkka kellonaika; Raajojen puolierot, suupielen roikkuminen, puheentulon tai ymmärtämisenhäiriö, näköhäiriöt, tasapaino- tai kävelyvaikeus?; Onko äkillisiä näköhäiriöitä?; Onko puheentulon häiriötä?; Onko äkillistä tai lisääntynyttä sekavuutta?; Oliko ennen tajuttomuutta rintakipua tai rytmihäiriötuntemusta?; Aikaisemmin vastaavaa?; Perussairaudet?; Lääkitys? Verenohennuslääkitys?; Yleistila?; Liittyykö pyörtymiseen jokin altiste (veren näkeminen, seisominen kuumassa, paasto, WC-käynnin yhteydessä, parranajo tms.); Liittyykö pyörtymiseen rintakipu, hengenahdistus tai rytmihäiriötunne;

Ahdistuneisuus	Vaikea hengenahdistus;	Ei pärjää verkoston tuella aamuun; Paniikkihäiriöoireet (jos kokee ettei pärjää); Sekava, aggressiivinen, levoton; M1-arvio; Suuri vaara itsetuholle tai vahingoittaa muita; Peruselintoiminnan häiriön poissulku mahdollon puhelimitse;	Ei pärjää tukiverkoston avulla seuraavaan arkipäivään ja ymmärtää annetut ohjeet hoitoon hakeutumisesta; Itsensä vahingoittamisen riski; Riski vahingoittaa muita; Jatkuva ahdistuneisuus, ei selviä arkiaskeistaan; Vaikea psykiatrinen tausta; Levottomuus, vapina, hikoilu tai pysähtyneisyys;	Lievät oireet, pärjää tukiverkoston avulla seuraavaan arkipäivään ja ymmärtää annetut ohjeet hoitoon hakeutumisesta; Työ-/opiskelukyky uhattu, selviää arkielämässä (ja työssä) mutta vaatii ponnistelua;	Ajoittainen ahdistuneisuus, heikentää elämänlaatua; Normaali toimintakyky; Ei riskiä käytöshäiriöstä tai vahingonteosta; Yhteistyökykyinen ja ymmärtää annetut ohjeet hoitoonhakeutumisesta; Ahdistunut, hoidossa oleva psykoosipot., dg ja hoitosuhde jo olemassa;	Ahdistuneisuus liittyy ahdistavaan elämäntilanteeseen. Ei tuota vaikeuksia arjessa; Lievät oireet, pärjää tukiverkoston avulla ja ymmärtää annetut ohjeet hoitoon hakeutumisesta; Mielenterveystalo (Ahdistuksen omahoito, Paniikin omahoito);	Selvitä potilaan oma kokemus/tukiverkosto.; Pystyykö odottamaan hoitoonpääsyä?; Onko somaattiset syyt poissuljettu? (sydänsairaudet, kilpirauhasen liika-/vajaatoiminta, pahanlaatuiset kasvaimet tai muut taudit);
Alkoholin ja päihteiden avokatkaisu ja vieroitusoireet	Vaikeat deliriumia ennakoivat oireet tai esitiedot (aistiharhat, vaikea levottomuus, aiempi delirium); Välttämien henkeäpelastavien hoitotoimenpiteiden tarve; Kouristaa; Vaarallinen itselleen tai muille;	Vaikeat päihteiden vieroitusoireet (vapina, levottomuus, unettomuus, harhausuus); Peruselintoiminnan- tai tajunnantasonhäiriö; >24h uusi neurologinen oire; Pään vamma taustalla; Epäselvät tapahtumatiedot;	Keskivaikatte vieroitusoireet (tärinä, ahdistuneisuus, unettomuus, päänsärky, tikkuilu); Tajunnan alenema (aikaan ja paikkaan orientoitunut), joka selitettävissä alkoholiilla; Vamma 24-72h (pois lukien päähän kohdistuneet vammat) tai yli; Humalatilaa ainoana syynä; Katkaisuhoidon aloitus;	Ei katkohoitoa tarvetta; Päihteen käyttäminen ja hankkiminen mielessä toistuvasti; Avuntarve pitkäaikaiseen päihdeongelmaan.; Haittaa työelämässä tai arjen toimintakykyä tai ihmissuhteissa; Lähipiiri huomauttanut alkoholin käytöstä Hankalat vieroitusoireet (lähinnä krupalaoireiset);	Päihdekäyttöön on aiheuttanut ongelmia (esim ihmissuhteissa) tai oireita (esim ahdistusta), toimintakyky kotona ja työpaikalla säilynyt;	Päihteidenkäyttö ei ole aiheuttanut näkyviä ongelmia, henkilö haluaisi itse vähentää/lopettaa päihteenkäyttöä; Neuvonta oman kunnan päihdehuoltoon; Virka-aikana yhteys omaan päihdehuoltoon katkon järjestämiseksi; Mielenterveystalo - Juomisen hallinta;	Kuinka pitkään on juonut? Milloin juonut viimeksi?; Kuinka paljon juonut?; Mitä päihdeaineita otettu? Korvikealkoholi?; Onko fyysisiä oireita?; Onko psyykkisiä oireita?; Onko aiemmin ollut vastaavaa tilannetta?; Onko ulkoisia vammaanmerkkejä?; Onko motivoitunut lopettamaan alkoholin käytön?; (CIWA-Ar -asteikko löytyy terveysportista), tarviko?;
Elämänkriisi, masentuneisuus, unettomuus, väsymys (Ks. Myös Kriisit)	Itsemurhayritys;	Tarvittaessa 112 (itkuisuus, itsetuhoiset ajatukset, ahdistuneisuus); Itsetuhoihin/itsemurha jatkuvasti mielessä; Vaikasti masentunut; Erittäin vaikea psyykkinen kriisi, eikä voi odottaa 1-3vrk vastaanottoa; M1-arvio;	Akuutti kriisi, potilas/omainen kokee että pärjää aamuun; Oireinen masennus: itkuisuus, itsetuhoiset ajatukset, ahdistuneisuus, uniäiriöt; Mielialan ja toimintakyvyn lasku; Unettomuus, heikentää toimintakykyä;	Uniäiriöt/väsymys - heikentää elämänlaatua ja/tai laskee toimintakykyä; Akuutti masennus, stressi; Akuutti elämäntilannekriisi; Työ/opiskelu uhattu; Psykososiaalinen kriisi, joka voi odottaa 1-3vrk vastaanottoa;	Oireinen vanha masennus, kestänyt pidempään; Äkillinen elämänkriisi, joka hetkellisesti vaikuttaa elämänlaatuun, toimintakyky säilynyt; Työ ja arkielämä sujuu vaikka vaatii suurempia ponnisteluita; Yhteistyökykyinen ja ymmärtää annetut ohjeet hoitoonhakeutumisesta, olemassa riittävä tukiverkko (hoitosuhde, läheiset) ja potilas voi omasta mielestään odottaa;	Ajoittaista oiretta joka heikentää elämänlaatua ja/tai häiritsee toimelaisuutta hetkellisesti, toimintakyky säilynyt; Mielenterveystalo - Unettomuuden omahoito; Työkäläjä mielen hyvinvointiin; Selma oma-apuohjelma (kriisi);	Selvitä potilaan oma kokemus/tukiverkosto.; Pystyykö odottamaan hoitoonpääsyä?;
Intoksikaatio päihdeaineista	Vakava peruselintoiminnan- tai tajunnantasonhäiriö; Hypotermien, päihteiden vaikutusenalainen; Korvikealkoholin nauttiminen; Aggressiivisesti käyttäytyvä potilas; Vieroitusoireet, kouristusriski kohonnut; Poikkeuksellisen sekava/harhainen;	Peruselintoiminnan- tai tajunnantasonhäiriö; Hypotermien, päihteiden vaikutusenalainen; Korvikealkoholin nauttiminen; Aggressiivisesti käyttäytyvä potilas; Vieroitusoireet, kouristusriski kohonnut; Poikkeuksellisen sekava/harhainen; Raskaana oleva potilas;	Oirekuva, johon ei liity peruselintoiminnanhäiriötä tai muita riskioireita; Selviämishoidon tarve;	Lievät vieroitusoireet, Katkaisuhoidon pääsyn tarve;			Mitä on otettu ja kuinka paljon? Korvikealkoholit?; Milloin otettu?; Millainen on yleisvointi?; Onko ulkoisia vammaanmerkkejä?;
Itsetuhoisuus	Itsemurhayritys; Vakava peruselintoiminnan- tai tajunnantasonhäiriö; Kontrolloimaton verenvuoto; Korkea riski vahingoittaa itseään; Merkittävä vammamekanismi; Kielletty tulema arvioon (virka-apu, M1-arvio);	Itsemurha jatkuvasti mielessä; Selkeästi itsetuhoihin (ei pärjää verkoston tuella aamuun); M1-arvio; Merkittävä vammamekanismi; Lievä kontrolloimaton vuoto; Voimakas ahdistuneisuus; Epäselvät tapahtumatiedot;	Pärjää tukiverkoston avulla seuraavaan aamuun ja ymmärtää annetut ohjeet hoitoon hakeutumisesta; Itsemurha on ajoittain mielessä; Ei merkittävää vammaa tms; Itsetuhoilyritys, ei riskiä enään; Ei vaarallinen muille;		Kuolemaan liittyvät ajatukset, ei kuoleman toiveita eikä itsetuhoisuutta;	Lievät oireet, pärjää tukiverkoston avulla seuraavaan aamuun ja ymmärtää annetut ohjeet hoitoon hakeutumisesta; Mielenterveystalo - Masennuksen omahoito, Epävakauden omahoito; Nuorten mielenterveystalo - Vapaaksi viiltelystä;	Onko itsetuhoisia ajatuksia? Millaisia? Itsemurhayrityksiä?; Tunnetilojen vaihtelu, poikkeava kommunikointi, itkuisuus, väsymys, ylikierrokset, alakuoloisuus?; Onko potilas yksin?; Onko akuuttia kriisitilannetta elämässä?; Onko päihteiden käyttöä?;
Muistinmenetys	Vakava peruselintoiminnan- tai tajunnantason häiriö; Halvauksioireita;	Äkillinen muistinmenetys; Peruselintoiminnan häiriö; Tajunnantason muutokset;			Muistisairauden selvittelyä ja diagnoosia varten;		Ikä?; Oireileeko edelleen? Kuinka kauan kestänyt?; Onko halvauksioireita/neurologisia oireita?; Miten vaikeasti muisti mennyt?; Lääkitys, lääkemutokset?; Päihteet?; Vammat?;

Psykoottiset oireet	Epäily akuutista psykoosista; Voimakas ahdistuneisuus ; Agressiivisuus ; Hoitokielteisyys; Valvontaa tai virka-apua vaativa delirium tai muu nopeasti kehittynyt sekavuus; Vaara vahingoittaa itseään tai muita; Selkeästi itsetuhoinen, vaikeasti psykoottinen/harhainen;	Epäily akuutista psykoosista+levottomuus, voimakas ahdistuneisuus, erikoinen käytös, aggressiivisuus, hoitokielteisyys; Harhaisuus ja muut psykoosioireet; Äkillisesti alkanut oudot aistikokemukset (näkö, kuulo, haju, tunto, maku); Itsetuhoisia ajatuksia; Ensipsykoosi, joka oireilunsa vuoksi ei voi odottaa virka-aikaa; M1-arvio; Vaara vahingoittaa muita;	Epäily akuutista psykoosista tai maniaasta mutta potilas on yhteistyökykyinen ja pystyy jossain määrin hillitsemään käytöstään; Ei pärjää arkielämässä; Vaikea psykiatrin tausta; Ahdistuneisuus; Levottomuus ; Vauhdikkuus/pysähtyneisyys; Pelokkuus; Pärjää tukiverkoston avulla seuraavaan aamuun ja ymmärtää annetut ohjeet hoitoon hakeutumisesta;	Ei psykoottinen, yhteistyökykyinen ja ymmärtää annetut ohjeet hoitoonhakeutumisesta; Ahdistunut hoidossa oleva psykoosipotilas (dg ja hoitosuhde olemassa); Aistiharjoja ajoittain, pot hillitsee käytöstään ja pystyy arvoimaan tilannettaan; Kyky selvittää tystä/opiskelusta on uhattuna;	Yksinkertaisia, yksittäisiä harjoja. Potilas ymmärtää etteivät harhat ole totta. ; Ei vaihutusta käytökseen tai toimintakykyyn;	Onko aggressiivinen? Vaaraksi muille?; Onko aikaan/paikkaan orientoitunut?; Onko sekavuutta tai harhaisuutta?; Onko paranoidisia ajatuksia ja onko toiminut niiden vuoksi?; Onko vastaavaa ollut aiemmin?; Vauhdikkuus/pysähtyneisyys?; Pelokkuutta?; Unettomuutta?;	
Sosiaalisten tilanteiden pelko				Sosiaalisista kontakteista luopuminen, eristäytyminen kotiin, asiat hoitamatta, paniikkioireita sosiaalisissa tilanteissa (kämmenet hikoavat, ahdistaa, sydän hakkaa, puutumista); Pelokkuus; Nukkuminen ja/tai ruokailu tuottaa vaikeuksia; Ei pärjää arjessa, työ/opiskelu uhattu;	Elämänlaatu heikentynyt; Pärjää arkielämässä ja töissä;	Satunnaisia, lieviä ongelmia. Ei vaikuta kykyyn selvittää arjessa. Normaali toimintakyky; Mielenterveystalo - Sosiaalisen jännittämisen omahoito	Selvitä potilaan oma kokemus/tukiverkosto.; Pystyykö odottamaan hoitoonpääsyä?;
Traumaperäinen stressihäiriö			Akuutti traumaattinen kriisi; Stressitilanteesta (esim.kolari) ilmeneviä yleistyneen ahdistuneisuushäiriön fyysisiä ja psyykkisiä oireita sekä mahdollisesti mm. sosiaaliseen käyttäytymiseen tai mielialaan liittyviä erityisoiereita (muistojen uudelleen eläminen, traumaan liittyvien asioiden välttely tai unohtaminen, keskittymishäiriöt, ylivilkkaus);			Ohjaus 3. sektorin palveluihin? seurakunta, RIKU, mielenterveystalo?	Selvitä potilaan oma kokemus/tukiverkosto.; Pystyykö odottamaan hoitoonpääsyä?;
R Hengityselimet							
Flunssa	Vaikea hengenahdistus (ei jaksa puhua lauseita, ks. Hengenahdistus); Nielemisvaikeus; Yleistilan lasku;		Korkea kuume (> 38,0 C) ja vain lievät hengitystieoireet (etsittävä muuta infektiota);	Pitkittynyt kuume (>38,0 C ja >5 vrk, yleistila pysynyt hyvänä eikä epäilyä muusta infektiosta);	Pitkittynyt yskä hengitystieinfektion jälkeen (astmatutkimukset);	Tyypilliset flunssaoireet (yskä, nuha, kurkkukipu ilman nielemisvaikeutta, kuume); Astmaatikon hoidon tehostaminen hengitystieinfektion yhteydessä;	Oireet ja niiden kesto; onko astma/COPD; yleistila; Hengitysvaikeus;
Hengenahdistus	Hengitystaajuus selvästi koholla, ei pysty puhumaan lauseita; Hengenahdistus ja rintakipu; Yleistilan selkeä lasku; Hengenahdistus ja liittyy laskimotokokselle / keuhkoembolialle altistava tekijä (esim. immobilisaatio, syöpä, aiemmin sairastettu laskimotukos, todettu tromboosialtiutus); Allergiseen reaktioon liittyvä voimakas hengenahdistus;	Päivissä kehittynyt rasitushengenahdistus; Astmaattiko tai copd:n (pahenemisvaihe) eikä kotihoidon tehostus auta; Kuume ja hengenahdistus; Vammaan liittyvä hengenahdistus; Rytmihäiriö ja hengenahdistus; Allergiseen reaktioon liittyvä lievä hengenahdistus; Epäily vierasesineestä hengitysteissä; Hengenahdistus makuuasennossa ja kevyessäkin rasituksessa (sisätiloissa kävely); Paniikkihäiriö, ei aiempaa diagnoosia tai hoitoa, vaikeat oireet;		Pitkittynyt mutta häiritsevä oireisto, yleistila on hyvä; Hengitystieinfektio-oireet ilman korkeaa kuumetta, ei perussairauksia ja lievä hengenahdistus; Pitkittyneet oireet, ei paheneva, yleistila hyvä; Hengenahdistus kohtalaisessa rasituksessa, levossa vointi hyvä; Toistuva paniikkihäiriö / hyperventilaatio, kun diagnoosi tiedossa, yleisvointi hyvä;	Lievä hengenahdistus ajoittaisena; Astmadiagnoosi tiedossa, yleistila hyvä ja lääkkeet kotona olemassa; Epäily työperäisestä nuhasta, yskästä tai astmasta; Pitkittyneet oireet ja ajoittain hengenahdistusta kovemmassa rasituksessa;	Lievät hengitystieinfektio-oireet ja yleistila hyvä; Paniikkihäiriöoire lievä ja hoito olemassa ;	Kuinka nopeasti hengenahdistus alkanut?; Onko muita oireita?; Hengitystaajuus?; Vinkuuko hengitys?; Allergiat? Ihomuutokset?; Puhuuko lauseita ongelmitta?; Onko kuumetta?; Onko tapahtunut rintakehän vammaa lähiaikoina?; Onko perussairauksia? Onko aiemmin laskimoveritulppia tai keuhkoembolioita? Onko pitkäaikaista immobilisaatiota lähiaikoina? E-pillerit nuorella naisella?;

Influenssa epidemia-aikana	Vaikea hengenahdistus (ei jaksa puhua lauseita); Tajunta alentunut; Ei jaksa nousta vuoteesta;	Hengenahdistus pienessä rasituksessa (sisätiloissa kävely); Ei kykene suoriutumaan normaaleista arkiaskareista kotona; Herää epäily muusta infektiosta (esim. keuhkokuume);	Kuume (> 38,0 C) ei laske lääkityksin; Oireet uudelleen pahentuneet; Rintapistos hengittäessä; Pitkittynyt kuume (> 38,0 C) >7 vrk, yleistila pysynyt hyvänä eikä epäilyä muusta infektiosta;			Tyypilliset influenssaioireet epidemia-aikana, yleistila säilynyt hyvänä.;	Oireet (influenssan tyyppioreet ovat kuume, yskä, päänsärky ja lihassärky); Oireiden kesto; Hengitysvaikeus (hengästymistä pienessä rasituksessa tai jo levossa/puhuessa); Yleistila (pystytkö suoriutumaan tavanomaisista arjen askareista kotona);
Nenän ja sivuonteloiden oireet	Voimakas nenäverenvuoto, joka ei tyrehdy sieraimia puristamalla; Jos epäily, että nenän vierasesine voi olla paristo;	Näkyvä turvotus ja punoitus kasvoilla; Voimakas nenäverenvuoto, joka alkaa uudelleen, kun sieraimia ei puristeta yhteen; Vamman jälkeinen kirkas vuoto nenästä (Ks. Kasvovamma, hammastapaturma); Nenän avomurtuma (ks. Kasvovamma, hammastapaturma); Voimakas poski- tai otsasärky, johon liittyy silmäoire;	Nenän vierasesine; Ylähengitystietulehdus, johon liittyy otsakipu; Yli viikon kestänyt märkäinen nuha ja voimakas kasvojen kipu; Toispuoleinen poskikipu ja särky saman puolen ylähampaissa;	Lieväkin nenäverenvuoto, johon liittyy edeltävää tukkoisuutta ja/tai kipua; Yli viikon kestänyt märkäinen nuha ja kasvojen paine; Suljettu nenämurtuma;	Limaisuus, tukkoisuus; Hajuaistin häiriöt; Ajoittainen, kotikonstein tyrehtyvä nenäverenvuoto;	Ylähengitystietulehdus ja paineen tunnetta poskissa; Nenäverenvuodon kotihoito-ohjeet: 1. Pysy rauhallisena. 2. Istu etukumaraan asentoon niin, että veri ei valu nieluun. 3. Tyhjennä nenä hyytymistä niistämällä ja purista sieraimia yhteen nenän etuosasta vähintään 15 min. 4. Jääpala suussa tai niskaan asetettu jääpussi saattaa auttaa vuodon tyrehtymisessä. 5. Jos verenvuoto ei tyrehdy 15 min:n puristamisen jälkeen, on syytä lähteä lääkeäriin. Istu kuljetuksen aikana etukumarassa asennossa.;	Antikoagulanttilääkitys? Onko kaksoiskuvia, näön hämärtymistä tai värinäön häiriöitä? Mahdollisen edeltävän vamman energia ja mekanismi
Nieluoreet ja kurkkukipu	Sisäänhengitysvaikeus ja voimakas kurkkukipu; Voimakas nielurisaleikkauksen jälkivuoto; Puuroutuva puhe ja huulten/kielen/suunpohjan turvotus; Niin voimakas kurkkukipu, ettei pysty nielemään sylkeä;	Toistuvia, itsestään tyrehtyviä nielurisaleikkauksen jälkivuotoja; Oksentanut verta nielurisaleikkauksen jälkeen; Voimakas kurkkukipu ja kaulan alueen turvotus tai punoitus; Voimakas, kuumeinen (> 38,0 C) kurkkukipu ja yleistilan lasku; Voimakas kurkkukipu ja vaikeus kääntää päätä;	Nielemisvaikeus (nestekään ei mene alas) ilman hengitysvaikeutta; Epäily nielun vierasesineestä ilman hengitysvaikeutta; Nieleminen ei onnistu lainkaan, ei hengitysvaikeutta; Toispuoleinen kurkkukipu ja vaikeus avata suuta; Voimakas, toispuoleinen kurkkukipu; Voimakas, kuumeinen kurkkukipu ilman hengitysvaikeutta;	Vähitellen paheneva nielemisvaikeus ilman hengitysvaikeutta; Nielemiskipu ja kiinteä möykky kaulalla; Rasitukseen liittyvä sisäänhengitysvaikeus;	Käheys ilman hengitysvaikeutta tai flunssan jälkeen; Nielusta irtoa pahanmakuisia proppuja;	Uvulan (pikkukieli) turvotus; Särkylläkkeille reagoiva kurkkukipua ja flunssaoireet;	
Yskä	Hengitystaajuus selvästi koholla, ei pysty puhumaan lauseita; Hengenahdistus ja rintakipu ; Yleistilan selkeä lasku; Allergiseen reaktioon liittyvä voimakas hengenahdistus;	Voimakas, äkillisesti alkanut yskä ja epäily vierasesineestä; Yskä ja selkeä yleistilan lasku; Verta ysköksissä ja yleistilan lasku;	COPD-potilaalla yskä, kuume ja märkäiset yskökset; Yskä ja kuume (> 38,0 C) yli 3vrk;	Märkäiset yskökset, hyvä yleistila;	Pitkittyneet yskäoireet (viikkoja); Epäily työperäisestä nuhasta, yskästä tai astmasta;	Hengitystieinfektion jälkeen kuivakka yskä voi kestää 1-3 viikkoa; Yskä yhdistettynä tyypillisiin flunssan oireisiin on vaaraton. Oireenmukainen hoito tarpeen mukaan.;	Oireiden kehitymisnopeus? Onko kipua rintakehän alueella? Samanaikaiset ylähengitystietulehdusoireet? Edeltävät ulkomaanmatkat?
S iho							

Eläimen tai ihmisen purema	Potilas vaarassa; Runsaasti vuotava haava; Yleistila laskenut; Anafylaktinen shokki; Käärmeen purema ja yleisoireita;	Merkittävä puremahaava tai yleisoireita puremahaavan jälkeen; Vaurio saattaa yltää luuhun tai niveleen; Verisuoni-, hermo- tai jännevamma; Raajojen veren- tai imunestekierron häiriöt; Purema kädessä, lähellä tekoniveltä, lähellä genitaaleja; Immuuniteetin puutostila (lääkitys, synnynäiset syyt); Kynyn purema (alle 2vrk) ja laaja-alainen kudosturvotus; Suuren riskin haavat (lävistää ihon) mikäli rokottamaton tai puutteellinen rokottussuoja; Purema johon ei liity peruselintoiminnan häiriöitä tai muita riskioireita;		Puhtaat/pienen riskin haavat - rokottussuoja mikäli rokottamaton tai puutteellinen rokottussuoja;		Perusterveen pienet haavat ja nirhaumat: Ohjataan hyvä haavan huuhtelu ja seuranta, tarvittaessa rokottussuoja.; THL - aiheet - rokottaminen;	Mikä eläin on purrut? ; Kuinka laaja puremavamma ja minne purtu?; Myrkyllisyys, tartuntataudit?; Onko purema tapahtunut ulkomailla?; Haavan ikä?; Perussairaudet? Allergiat? Ikä?; Lääkitys?; Potilaan yleistila?; Onko AK-lääkitys?; Onko tetanus-rokote voimassa?; Rabies-estohoidon tarve (ulkomailla tapahtuneet ja ulkomailta tuodun nisäkkään puremat)?; Ihmisen puremista n. 10% infektioituu, koiran puremista 5-10% ja
Haavat	Henkeä uhkaava verenvuoto; Runsas verenvuoto, erityisesti jos käytössä antikoagulaatio-lääkitys; Irronnut raaja tai muu kehonosa; Lävistävä haava kehossa; Avomurtuma;	Ompelua tai liimausta vaativat haavat; Haavan ääreisverenkierron vajuus; Haava, jossa jänne- tai hermovaurioepäily; Silmäluomen haava; Tulehtunut haava (jos yleisoireita kuten kuumetta, kipua haava- alueella, märkävuoto); Auennut vuotava/tulehtunut leikkaushaava (ensisijaisesti leikkaneeseen yksikköön); Tekonivel-leikkauksen jälkeinen haavainfektio/epäily; Vaginan vamma+vuoto (gyn); Veritapaturma, jos epäily HIV- tai B-hepatiitti-altistuksesta; Alipainehoitolaitteen ongelmat: Sidokset poistettava 2h:n sisällä; Pään haava päihtyneellä tai antikoagulaatiolääkitystä käyttävällä;	Auennut leikkaushaava ja/tai yltynyt haavakipu; Tulehtunut haava, YT hyvä; Jänneruptuura ilman haavaa; Rokottomaton tai puutteellinen rokottussuoja (Tetanus), vamman yhteydessä;	Uusi säärihaava (oireeton); haava; Vanha säärihaava, oireiden paheneminen; Akuutisti tulehtunut krooninen haava - yt hyvä; Auennut leikkaushaava (pieni); Tetanus-tehoste haavan jälkeen (ei tarvita haavahoitoa);	Ei infektioitunut krooninen haava; Haavahoidot, omeliden/hakasten poistot; Työtä haittaavat vammojen jälktilat (työterveys);	Ihorikot, nirhaumat; Lievä pisto, raapimisjäljet; Tetanus-rokotteen tarve (annetaan 1-3vrk:n sisällä vammasta jos tetanus voimassa. Rokottamaton tai epäselvä rokottussuoja -> annetaan rokote päivystyksellisesti); www.terveyskylä.fi (itsehoito- ohjeet/haava); THL - aiheet - rokottaminen;	Mikä haavan on aiheuttanut?; Haavan koko? Pituus? Syvyys? ; Milloin haava on tullut?; Missä kehonosassa?; Millainen haava on? (esim. repaleinen, suora viilto, pisto, palkeenkieli); Vuotoaako? Kuinka paljon?; Liikkuko raaja normaalisti?; Onko haavassa vieresineitä esim. hiekkaa? Saako poistettua?; Miten on hoidettu?; Onko tulehduksen merkkejä? ; Ihon kalpeus ja hikisyys? Kipu?; Perussairaudet? Allergiat? Ikä?; Lääkitys?; Potilaan yleistila?; Onko AK-lääkitys?; Onko tetanus-rokote voimassa?
Hyönteisten tai punkin purema ja pisto	Anafylaksian oireita; Hyönteisten pisto kaulan tai kasvojen alueella ja turvotusta tai hengenahdistusta;	Paikallinen kova kipu ja turvotus; Aiemmin vakava reaktio, vaikka nyt oireeton;	Jos punkinpureman jälkeen esiintyy yleisiä infektio-oireita ja/tai pureman ympäriile ilmaantuu rengasmaisesti leviävää tarkkaraajaista punoitusta; Hyönteisen pisto ja voimakas paikallinen turvotus; Yleisoireita, kuten laaja-alainen ihottuma, mutta yleisvointi hyvä; Punkin poisto (jos ei onnistu kotona);	Punkin pureman jälkeisen hyväkuntoisen potilaan ihomuutoksen tarkistus; Epäily punkin aiheuttamasta migrans-ihottumasta tai ihomuutos pysynyt yli viikon;		Paikallisia hyönteisenpistoreaktioita voidaan hoitaa po antihistamiinilla ja hydrokortisonivoiteella, paikallishoito kylmällä; Punkin pureman jälkeen alueen seuranta vähintään viikon ajan, ab-hoito aloitetaan, jos pistosalueella on vielä viikonkin jälkeen selvä punoittava ihottuma; Raskaana olevien tulee seurata ihomuutoksia ja mahdollisia muuta oireita punkin pureman jälkeen;	Mikä hyönteinen on purrut/pistänyt?; Mihin purrut/pistänyt?; Onko aiemmin tullut allergisia reaktioita?; Perussairaudet? Allergiat? Ikä?; Lääkitys?; Potilaan yleistila?;
Iho-oireet	Septinen taudin kuva (tulehtuneen alueen nopeasti kehittynyt turvotus, punoitus ja kipu, joskus rakkulointi ja sinerrys, voimakkaat yleisoireet ja sairauden tunne); Raju allerginen reaktio; Ihoreaktio, nokkosrokko, urtikaria jos hengenahdistusta, turvotusta hengitysteissä tai laaja-alainen; Nekrotisoiva faskiitti (ihon rakkulointi, voimakas turvotus näkyvää ihomuutosta laajemmalla alueella, ihon tunnottomuus ja voimakkaat yleisoireet); Epäily kaasukuoliosta (haavaa ympäröivä kudos turvonnut, kivulias, ritisee painettaessa, saattaa muodostaa kuplia ihoon);	Petekkiat ja infektio-oireet; Bakteeriusuepäily, johon liittyy yleisoireena kuumetta; Ihoreaktio, nokkosrokko, urticaria; Isot rakkulat tai laaja-alainen rakkulointi; Merkittävä allergiatuusta; Vaikaa kutina (jatkuva, häiritsee yöunta); Ihonalainen ilma; Kuolioepäily; Rokkoepäilyt, jos potilaalla immuuniteetin puutostila (lääkitys, synnynäiset syyt);	Tulehduksellisten iho-oireiden alkuavio (esim ruusu), YT hyvä, ei kuumetta; Vyöruusu (toispuoleinen kipu+rakkulat); Keskivaikaa kutina (jatkuva, ei häiritä yöunta); Herpes (ihon ja limakalvon laaja rakkulointi, kuume, huonovointisuus, silmän oireet, kasvohalvausoireet); Tuhkarokkoepäily; Ihoreaktio, nokkosrokko, urticaria; Kivulias verenpurkauma kynnen alla; Vaikaaoireinen kynsivallintulehdus;	Kutina, ihottuma; Hautuneet varpaanvälit, taipeet; Isot, kämmenen kokoiset mustelmat, poikkeavia tai uusia mustelmia spontaani/ruusaasti; Kynsivallintulehdus; Päättit: hankalat oireet tai diagnosi epävarma; Kivuliaat hautumat ja rakot; Kova kutina iholla (raskaana olevat,neuvola); Märkäruupi (suurempi kuin peukalonpään kokoinen); Herpesrakkulat muualla iholla; Syyhytartuntaepäily; Sattaisia karvaisia alueilla; Tartuntatautirokko/-epäily;	Atooppien tai kroonisen ihottuman pahentuminen; Näppylöiden, luomien ja kynsimuutosten arvio/poisto; Nopeasti kasvava tai väriä muuttanut tai verta vuotava luomi, syvenevä muutos iholla (max 1-2vko); Toistuva herpes; Syyliät, molluskat, känsät mikäli itsehoitotuotteista ei ole apua;	Kroonisen ihottuman pahentuminen; Itsekseen ilmaantuneet mustelmat. Isot, kämmenen kokoiset poikkeavia -> Seuranta. (Tarvittaessa lääkityksen arvio virka-aikana, verenohennuslääkitys); Herpes (terveyskylä); Lieväoireinen kynsivallin tulehdus; Syyliät, molluskat ja känsät; Rokkotaudit tyypillisin oirein; Syyhytartuntaepäily; Päättit tai epäily; Kihomadot;	Mitä oireita potilaalla on? Onko kuumetta?; Milloin oireet ovat alkaneet?; Onko tilanne pahentunut ja millä aikavälillä?; Onko ollut aiemmin vastaavaa?; Kipua?; Miten on hoidettu kotona?; Toimiiiko sormi/varvas normaalisti?; Päättit ja satiaiset: yksittäinen tartunta vai mahdollinen epidemia koulussa tai päiväkodissa. Epäilyttävissä tilanteissa ilmoitus alueen perusterveydenhuoltoon; Kts päättin hoito-ohjaus terveysportista; Syyliät, molluskat ja känsät; Rokkopotilaalla, huomioi eristystarve; www.terveyskylä.fi (itsehoito-ohjeet/urticaria);
Paiseet ja patit	Yleistilan/tajunnantason lasku; Nopeasti ilmaantuneet patit kaulalla ja hengitysvaikeus;	Aristava punoittava imusolmuke tai paise sekä kuume; Patti/paise ja hengitysvaikeus tai pää ei käänny (esim. kaulan, solisluun tai suun alueen patti); Kaulan äkillinen, kivulias, toispuoleinen turvotus (kaula- abskessiepäily);	Kuumottava, punoittava, kipeä patti/paise; Muut kuin kaulan alueen oireiset/kivuliaat paiseet;	Suurentuneet ja kasvavat imusolmukkeet tai imusolmukepakeetit; Nopeasti ilmaantuneet kasvavat patit kaulalla ja soliskuopassa, ilman muita oireita;	Pienet kivuttomat, hitaasti kasvaneet patit; Lieväoireiset tai kivuttomat patit ja paiseet;	Infektioon liittyvät suurentuneet imusolmukkeet, pienenevät yleensä itsestään, voi seurata 2-3 viikkoa;	

	Vakava peruselintoiminnan tai tajunnantason häiriö; Kova, sietämätön kipu; Palokaasujen hengittäminen; Laajat, syvät palovammat; Sähköiskun aiheuttama palovamma, jos suurjännitevamma ja/tai rytmihäiriötä; Silmien kemialliset palovammat, laajat muun kehon kemialliset palovammat; Merkittävä monivamma; Lämpöhalvauus;	Epäily hengitystiepalovammasta; Tuoreet palovammat; Syvä palovamma; Sähköpalovammat; Kemialliset palovammat; Savualetistus; Silmän palovamma; Pinnallisetkin palovammat, jos kasvoilla, kaulalla, perineumissa tai kämmenissä/jalkapohjissa, genitaalialueella, nivelten alueella; 20% kehon pinta-alasta olevat selvästi pinnalliset palovammat; Yli 1%-n haavahoitoa vaativat vammat; Vähintään 2. asteen, joiden laajuus yli 5%;	Palovamma, johon ei liity peruselintoiminnanhäiriötä tai muita riskioireita; Vähintään 2. asteen palovammat (alle 5%); Alle käden kokoiset pinnalliset 2. asteen palovammat; Alle 10% kehon pinta-alasta olevat pinnalliset palovammat; HUOM! kotihoito aloitettu/pystytään aloittamaan; Pinnallinen palovamma ja kipuongelma; Infektoitunut vanha palovamma;		Palovamman jälkihoito; Vanha palovamma, kosmeettinen tai lievä toiminnallinen häiriö; Työtä haittaavat jälkioireet palovammasta;	Lievät palovammat; Palovamman haavahoito; pääsääntöisesti 1.asteen palovammat voi hoitaa kotona (pelkkä punoitus/kipu, ei rakkuloita). Poikkeuksena kasvojen ja koko kehon 1.asteen palovammat; Terveyskyllä: pinnallinen palovamma;	Syntymekanismi ja altistusaika? (liekki, kuuma vesi tai muu neste, emäs/happo, sähkö); Missä palovamma on?; Palovamman syvyys ja laajuus?; Onko nivelissä?; Milloin palovamma tullut?; Millaista ensiapua saanut?; Kivun arviointi (VAS-asteikko); Vamman laajuus: (kämmen 1%, pää 9%, yläraaja 9%, ylävartalo 36%, alaraaja 18%); Vamman aiheuttaja?;
T Aineenvaihdunta, umioieritvts ia ravitsemus Diabetes							
	Yleistilan romahdus; Vakava peruselintoiminnan tai tajunnantason häiriö;	Oireinen hyperglykemia ; Ketoasidoosiepäily; Insuliinihoitoisen oksentelu, ruoka ei pysy sisällä; Epäily tuoreesta diabeteksestä, akuutisti oireinen (vs >20); Liian iso insuliiniannos; Ennestään DM 1/DM 2 ja verensokeri > 20, akuutisti oireinen; Epäily ettei pumppupotilailla pumppu toimi tai insuliini väljähtynyt;	Epäily tuoreesta diabeteksestä, vähäoireinen (verensokeri 15-20); Reseptin uusinta, "häätätilassa" insuliiniresepti;	Oksentelua ajoittain; Oireet kestäneet vuorokausia; Ennestään DM 2 ja verensokeri >20, vähäoireinen;	Kannanotto diabeteksen jatkohoitoon; Oireeton hyperglykemia; Epäily 2. tyypin DM puhkeamisesta; Ennestään DM 2 ja verensokeri >20, ohjaus; Verensokerin heittely;	Tulehdukset ja stressihormonit; Hyperglykemia, oireeton;	Korkean verensokerin mahdollinen syy?; Milloin alkanut?; Onko vastaavaa ollut aiemmin?; Miten hoidettu oiretta kotona?;
Matala verensokeri	Vakava peruselintoiminnan tai tajunnantason häiriö; Tajunnantason häiriö, omahoidosta huolimatta;	Hypoglykemia henkilöllä, jolla ei ole diabetesta; Alhainen verensokeri yhdessä peruselintoiminnanhäirön kanssa; Insuliiniyliannostus; Toistuva tai muuten sairaalahoitoa vaativa hypoglykemia; Insuliinihoitoinen DM ja oksentelu;			Toistuvien hypoglykemioiden selvitys;	Hoidettu hypoglykemia tai lievä koti-insuliinin virheannostelu potilaalla, joka pystyy syömään ja kotona mahdollisuus seurantaan;	Matalan verensokerin mahdollinen syy?; Milloin alkanut?; Onko vastaavaa ollut aiemmin?; Miten hoidettu oiretta kotona;
Kuivuminen	Vakava peruselintoiminnanhäiriö tai tajunnantason häiriö; Lämpöhalvauus;	Kuivuminen ja peruselintoiminnanhäiriö; Kuivunut, monisairas potilas; Lämpösairauden/uupumuksen riski; Voimakasoireinen vatsatauti (oksentelu/ripulointi jatkuvaa ja pitkäaikaista) ja siitä seurannut kuivuminen;	Oireinen, lyhytaikainen vatsatauti ja siitä seuranneet kuivumisoireet;			Oirekuva, johon ei liity peruselintoiminnanhäiriötä tai muita riskioireita	Pääasiallinen oire/vaiva?; Milloin oireet alkanut?; Onko vastaavanlaista ollut aiemmin?; Miten oireita on hoidettu kotona?; Virtsan määrä?;
U Urologia							
Virtsausongelmat							
	Virtsauumi, katetrointi, virtsa ei kulje / ei saa itse katetroida; katetri- ja cystofixongelmat; virtsassa runsaasti kirkasta verta tai hyttymiä, yleistilan lasku; Virtsatiekivi; Kuumeileva virtsatieinfektio-oireinen (= pyelonefriitti); Virtsatieinfektio-oireiden lisäksi selkäkipu; Virtsa valuu koko ajan uutena oireena;	Raskaana olevien, diabeetikoiden, munuaissairaiden ja miesten ei-kuumeinen virtsatieinfektio; Muut virtsakatetri-ongelmat; Akuutti, vahvasti oireita aiheuttava virtsatieulehdus; Terveiden naisten oireinen virtsatieinfektio ilman kuumetta; Makroskooppien verivirtsaisuus;			Virtsanlähdevaikeus; Tiheentynyt virtsaamisen tarve; Aikuisten oireeton verivirtsaisuus ; Toistuvien virtsatieinfektiojatkotutkimuksen järjestäminen; Pitkäaikaiset eturauhasvaivat; Pitkäaikainen virtsankarkailu;	Tyypillinen naisen rakkotulehdus hoidetaan haastattelun perusteella, ikä 18-65v Käypä hoito –suositus: haastattelukaavake virtsatieinfektio ssa; Reseptipyyntö päivystävälle YLE-lääkärille; Muistuta potilasta, että oireiden häviäminen voi kestää yli 3 vrk lääkityksen aloittamisesta.; Ohjeista potilas ottamaan yhteyttä, jos oireet eivät helpota tai pahenevat 4 vrk:ssa tai oireet uusiutuvat;	Mikä on potilaan pääasiallisesti valittama oire/vaiva?; Milloin oire on alkanut?; Millainen on potilaan yleisvointi?; Tihentynyt virtsaamistarve?; Kively virtsatessa?; Alaselkä-, alavatsakipu?; Verta virtsassa?; Tyhjenekö rakko?; Onko kuumetta?; Onko katetri?; Muita oireita? (esim. vanhuksilla jalattomuus); Onko vastaavaa oiretta ollut aikaisemmin?; Miten potilas on hoitanut oireitaan kotona?; Onko yrittänyt juoda runsaasti? (dl-määrä); Onko ottanut jotain lääkkeitä? (kipu- ja kuumelääkkeet); Perussairaudet ja lääkitys? ; Onko krooninen VTI, tai estolääkitys käytössä?; Allergiat? ; Potilaan ikä; Missä vaiheessa kuukautiskierto?; Onko sukupuolitaudin mahdollisuutta?;
W Raskaus, synnytys ja perhesuunnittelu							

Raskaana olevan vatsakipu tai verenvuoto	Runsaus verenvuoto ja yleistila romahtanut; Voimakas ponnistamisen tarve; Lapsiveden meno alle 36 raskausviikkolla (kuljetus makuulla); Lapsi tai napanuora näkyy; Supistukset alle 8 min välein ja aiempi nopea synnytys; 20 raskausviikon jälkeen emätinverenvuoto ja vatsakipu/kuume; 20 raskausviikon jälkeen runsas emätinverenvuoto;	Alkuraskauden (< 12 raskausviikkoa) - verenvuoto ja kova kipu; Raskausviikoilla 12-20 emätinverenvuoto ilman muita oireita; Synnytyksen jälkeinen (<6vk) runsas verinen vuoto; Synnytyksen jälkeinen (<6vk) kova alavatsakipu tai kuume;	Raskausviikoilla 12-22 lievä emätinverenvuoto ilman muita oireita; Raskausviikon 22 jälkeen lievä vatsakipu (ei vaadi kipulääkitystä) eikä emätinverenvuotoa;	Epäily raskaudesta ja raskausvkot <12, lievä (esim. kuukautisia vastaava) vuoto		Potilaan tulee kaikissa alkuraskauden verenvuodoissa tehdä raskaustesti (apteekista tai kaupasta saatava) 4 viikon päästä keskenmenosta/verisestä vuodosta. Yhteydenotto perusterveydenhuoltoon jos se on positiivinen.; Yhteydenotto perusterveydenhuoltoon jos vuoto pitkittyy (yli 2-3 viikkoa) tai tulee infektiioireita; Raskaana oleville on annettu yhteystiedot suoraan synnytyssairalaan raskausajan ongelmien sekä synnytyksen käynnistymisen varalle, puhelun ohjaus näihin palveluihin herkästi;	Monesko raskausviikko?; Onko kaikki sujunut normaalisti? (Eteisutukka, perätila, monisikiöraskaus); Onko aiempia raskauksia/ synnytyksiä?; Onko supistuksia ja kuinka tiheästi?; Onko ponnistamisen tarvetta?; Milloin vuoto on alkanut?; Onko vuoto jatkuva?; Vuodon laatu ja määrä? Hyytymät?; Onko vatsan alueelle kohdistunut vammaa?; Perussairaudet ja lääkitys? Verenohennuslääkitys?; Allergiat?; Veriryhmä!;
Raskauspahoinvointi	Heikentynyt yleistila;	Hankala raskauspahoinvointi, johon liittyy painonlaskua;		Hyvä yleistila;			
X/Y Naisen sukuelimet sisältäen rinnan / Miehen sukuelimet sisältäen rinnan							
Sukuelinten kipu tai oire		Urogenitaaliset traumat; Priapismi (jatkuva erektio); Parafimooosi (esinahkan jäänyt taakse); Äkillinen kiveskipu; Turvonnut/kipeä kivespussi; Kohdunulkaisen raskauden epäily (kova vatsakipu +/- hartiakipu) alle 12 raskausviikkoa; Pikkulantion tulehdusepäily: alavatsakipu, suttuinen valkovuoto, kuume; Nivustyrä; ks. vatsakipu;		Lievät paikallisoireet, ei yleisoireita (kuume tms.)	Toistuva hiivan aiheuttama kutiseva emätintulehdus; Limakalvojen haurastuminen ja kutina, kirvely; Ehkäisyasiat; Raskauden keskeytys; Sukupuolitauti epäily; Eturauhastulehdusepäily;		Mikä on potilaan pääasiallisesti valittama oire/vaiva?; Milloin oire on alkanut?; Millainen on potilaan yleisvointi?; Onko vastaavaa oiretta ollut aikaisemmin?; Miten potilas on hoitanut oirettaan kotona?; Perussairaudet ja lääkitys?;
Sukupuolitaudit		Haavat genitaalialueella (miehet ja naiset), jos kuumetta tai päänsärkyä tai voimakasta kipua haava-alueella tai virtsaamisvaikeutta (primääri genitaalierpes); Märkäinen eritevuoto miehen urethrasta (vaikeaoireinen gc tai klamydia); Alavatsakipu, jos voimakas tai siihen liittyy kuumetta tai virtsaamisvaikeutta tai runsas poikkeava eritevuoto vaginasta (vaikeaoireinen gc tai klamydia); PreP tarve (suuren riskin HIV-tapahtuma, lääkityksen tarpeen arvio on kiireellinen);		Klamydia tai tippuriepäily joko kumppanin taudin perusteella tai lievät oireet; Lievät genitaalahaavat tai lievä kirvely ilman yleisoireita (lievä tai uusiva genitaalierpes, hiiva, bakteerivaginoosi); Kuppaeäily (iho-oireet, kumppanin perusteella tutkaminen, poikkeava laboratoriolöydös);	Kondylooma (hoito ja epäily); Seksitaudin poissulku testamalla (klamydia, gc, HIV, kuppa), oireeton; Herpeslääkerekseptin uusiminen; Genitaalialueen ihosairauden epäily; PreP - lääketarpeen arvio;	Klamydian ja tippurin poissulku virtsasta ja vaginasta kotitestillä; Oikeaan hoitopaikkaan ohjautuminen oikea-aikaisesti;	Mikä on potilaan pääasiallisesti valittama oire/vaiva?; Milloin oire on alkanut?; Millainen on potilaan yleisvointi?; Onko vastaavaa oiretta ollut aikaisemmin?; Miten potilas on hoitanut oirettaan kotona?; Perussairaudet ja lääkitys?;
Z Sosiaaliset ongelmat							
Pahoinpity	Peruselintoimintojen vakava häiriö tai epäily sellaisen kehittymisestä; Väkivallan uhka; Perheväkivalta (Lastensuojelu); Tuore pahoinpity	Kaikki, joiden oireet/vammat vaativat päivystyksellistä hoitoa (esim. korkea vammaenergia, haavat, murtumat, hammasvammat, huomattavat turvotukset tai hematoomat); Pahoinpityvammojen arviointi; Sosiaalipäivystys; Lasten-/vanhustensuojeluilmoitus; Kriisin hoito; Turva-arvio	Pinnalliset ihonaarmut, hankaumat ja mustelmat; Rikosilmoituksen vaadittava lääkärintilausunto ja ei yöllistä hoitoa vaativia vammoja, HUOM! Sosiaalipäivystyksen kriisin hoito & turva-arvio, jos potilas jää kotiin yöksi		Pahoinpitylän jälkeisten oireiden arvio ja hoito, kun ei akuuttia muutosta voinnissa	Ensiapuohjeet oireisiin; Poliisi hoitaa tapauksen tutkimisen, terveydenhuollossa tehdään vammojen arvio ja annetaan asianmukainen hoito Rikosuhripäivystys, puhelinnumero 0203 16117	Mitä on tapahtunut? Miten? Koska?; Onko tilanne jo ohi vai onko edelleen väkivallan uhkaa?; Vammaamekanismi? Vammaenergia? Millä lyötiin?; Millainen yleisvointi on?; Millaisia oireita? Koska alkaneet? Ovatko muuttuneet?; Onko ommeltavia haavoja? Muita vammoja? Murtuman epäilyjä?; Onko vammoja kasvojen alueella? Onko kasvojen luut symmetriset?; Onko hengitysvaikeuksia? Kulkeeko ilma molemmista sieraimista (jos iskuja kohdistunut nenään); Onko nenäkuorikko suorassa? Onko turvotusta nenässä?; Onko psyykkisen avun tarvetta?; Onko potilas perheellinen? Onko alaikäisiä lapsia? Perheväkivaltaa?; Onko potilas tietoinen, kuinka hänen tulee toimia juridisesti?; THL:n ohje kirjaamisesta väkivaltatapauksissa

Raiskaus		Jos potilas ei halua tehdä rikosilmoitusta, ohjataan uhri päivystykseen henkistä tukea, vammojen varalta tehtävää kliinistä tutkimusta sekä sukupuolitautiinäytteiden (sukupuolitaudit, hepatiitit, hiv) ottoa ja kontrollien ohjelmoimista varten; HUOM! Alle 18-vuotiaista tehdään aina lastensuojeluilmoitus ja ilmoitus tapahtuneesta poliisille, vaikka lapsi tai omaiset eivät haluaisikaan tehdä rikosilmoitusta.; Sosiaalipäivystys kriisituen järjestämistä varten;				Poliisilta voi pyytää poliisin tukihenkilöksi potilaalle rikosilmoituksen tekemiseen ja jatkotutkimuksiin; Rikosuhripäivystys, puhelinnumero 0203 16117;	Milloin ja missä teko on tapahtunut?; Millainen on potilaan yleisvointi?; Vamman merkit?; Onko rikosilmoitusta tehty?; Perussairaudet ja lääkitys?;
Kaikki raiskaukset ja sen epäilyt, jotta poliisi saa tiedon;							
Kriisit, esim. perheenjäsenen/läheisen menehtyminen		Yhteys sosiaali ja/tai kriisipäivystykseen;				https://www.mielenterveystalo.fi/nuoret/tietoa_mielenterveydesta/mielenterveyden_vahvistaminen/Pages/kuinka_selvitydyn.aspx ; - https://www.terveyskyla.fi/aivotalo/apua-ja-tukea/sairastuminen-ja-kriisi/kriisin-vaiheet ;	Perusarjesta selviytyminen (nukkuminen, syöminen); Sosiaaliset kontaktit (tuki itselle/muille perheen jäsenille, lapsille); Onko perheessä alaikäisiä lapsia (perheen pärjääminen arjessa);
Sosiaaliturvaan liittyvät asiat					Yhteys sosiaalitoimeen virka-aikana;		
Yksin asuminen (kotona pärjääminen)	Asiakas on vaaraksi itselleen, esim muistisairauden paheneminen, eksyminen, ulos jääminen;	Asiakkaalla pelko kotona pärjäämisestä, mikä aiheuttaa muiden palvelujen runsaan/toistuvan käytön; Asiakkaan kotona pärjäämistä (perustarpeet) ei voida turvata seuraavaan arkipäivään;			Yhteys sosiaalitoimeen virka-aikana;	https://www.terveyskyla.fi/ikati/alo/ikaantyneelle/koti-ja-asuminen ;	Miksi asiakas/läheinen kokee että asiakas ei pärjää kotona?; Asiakkaan asumismuoto, kerrostalo, omakotitalo? Lämmitys, vesi?; Liikkuminen?; Ruokailu?; Kotiin vietäviä palveluja käytössä?; Turvallisuutta uhkaavat tekijät?; Sosiaaliset kontaktit?;

A Yleiset ja epämääräiset

Allergia/allerginen reaktio

Fysikaalisen tekijän haittavaikutus (lämpö, kylmä, aurinko, sähkö, paine)

Kemikaalialtistus

Myrkytys lääkkeistä tai muista kuin päihdeaineista

Äkillinen sekavuus

Syöpätaudit

Toimenpiteen tai hoidon jälkeinen komplikaatio

Vammapotilas

Verenohennushoito

Vierasesine

D Ruoansulatus

Kasvovamma, hammastapaturma

Hammaskipu, turvotus

Leukakipu, alaleuan liikerajoitus

Haava suussa, verenvuoto

Hampaiden, proteesien, kojeiden lohkeamat/ rikkoutumat

Keltainen (ikteeninen) potilas

Närästys

Oksentelu

Ripuli ja ummetus

Vatsakipu

Verenvuoto peräsuolesta

F Silmä

Silmäoireet

H Korva

Korva- ja kuulo-oireet

K Verenkierto

Rintakipu

Raajaturvotus

Rytmihäiriö

Verenpaineen ongelmat, korkea verenpaine

Verenpaineen ongelmat, matala verenpaine

L Tuki- ja liikuntaelimet

A92

A88; A88.1; A88.2; A88.3; A88.4

A03

A84; A86

A05; A06; A07

A79

A87

A80

A91

D79; F76; R87; S15

D19; D20; N80; L07

D19

L07

D19; D20

D19

D13

D03

D09; D10; D14

D11; D12

D01; D02

D15; D04

F01; F03; F05

H01; H02

A11

K07

K04; K05

K29; K85

K29

Kyljen ja rintakehän kipu	L04; L05; L18
Niska- ja hartiakipu	L01; L02; L18
Raajojen vammat	L08; L09; L10; L11; L12; L13; L14; L15; L16; L17; L18
Raajakipu ja muut raajaoireet	L08; L09; L10; L11; L12; L13; L14; L15; L16; L17; L18; N06
Selkäkipu	L02; L03; L18
N Hermosto	
Aivoverenkierron häiriön epäily	N18; N06
Humaus tai pyörtyminen	N17
Kasvojen kipu tai oire ilman edeltävää vammaa	N03; N18
Kouristelu	N07
Näköhäiriöt	N18
Pään vamma	N80
Päänsärky	N01
Tajunnan häiriöt	A07; N18; N19
P Mielenterveys	
Ahdistuneisuus	P01
Alkoholin ja päihteiden avokatkaisu ja vieroitusoireet	P15; P18; P19
Elämänkriisi, masentuneisuus, unettomuus, väsymys	P02; P03; P29
Intoksikaatio päihdeaineista	P15; P18; P19
Itsetuhoisuus	P77
Muistinmenetys	P20
Psykoottiset oireet	P29
Sosiaalisten tilanteiden pelko	P29
Traumaperäinen stressihäiriö	P02; P29
R Hengityselimet	
Flunssa	R74
Hengenahdistus	R02
Influenssa epidemia-aikana	R80
Nenän ja sivuonteloiden oireet	R09; R06
Nieluoireet ja kurkkukipu	R21
Yskä	R05; R24
S Iho	
Eläimen tai ihmisen purema	S13
Haavat	S18

Hyönteisten tai punkin purema ja pisto	S12
Iho-oireet	S01; S02
Paiseet ja patit	S10
Palovammat	S14
T Aineenvaihdunta, umpieritys ja ravitsemus	
Diabetes	T89; T90; A91
Matala verensokeri	T87; A91
Kuivuminen	T11
U Urologia	
Virtsausongelmat	U01; U02; U06; U08; U71
W Raskaus, synnytys ja perhesuunnittelu	
Raskaana olevan vatsakipu tai verenvuoto	W03
Raskauspahoinvointi	W05
X/Y Naisen sukuelimet sisältäen rinnan / Miehen sukuelimet sisältäen rinnan	
Sukuelinten kipu tai oire	X01, X12; X14; X16; X21; X29; Y01; Y02
Sukupuolitaudit	X29; Y29
Z Sosiaaliset ongelmat	
Pahoinpitely	Z25
Raiskaus	Z25
Kriisit, esim. perheenjäsenen/läheisen menehtyminen	Z15; Z19; Z29
Sosiaaliturvaan liittyvät asiat	Z08; Z29
Yksin asuminen (kotona pärjääminen)	Z03; Z29
Muut	
Eloton	K98
Kuollut	A96